

ศิลปะชุมชนบ้านท่าข้าม อ.ฮอด จ.เชียงใหม่

จากการศึกษาข้อมูลทั่วไป ทำให้ผู้วิจัยพบว่า ชุมชนแห่งนี้มีความภาคภูมิใจในใจตนเองในหลายเรื่อง โดยเห็นได้จากคำขวัญประจำบ้านท่าข้ามที่กล่าวว่า

บ้านท่าข้าม	อุดมทรัพย์สิน
มีที่ดินให้ทำกิน	มีแม่น้ำให้หาปลา
มีวัดสองแห่งให้พึ่งใจ	มีผู้ให้ให้พึ่งพา
ชาวบ้านท่าข้ามยิ้มร่าเริง	รักสามัคคี

ชาวบ้านท่าข้ามมีสิ่งให้ภาคภูมิใจที่สำคัญ คือ ความอุดมสมบูรณ์ของหมู่บ้าน จากการที่ยังคงความเป็นสังคมเกษตรกรรม ด้วยมีปัจจัยทั้งด้านน้ำและที่ดินที่เป็นของตนเอง มีวัดที่เป็นศูนย์รวมทางจิตใจ และมีการพึ่งพาอาศัยกันโดยเน้นเรื่องความสามัคคีกันของคนในหมู่บ้าน

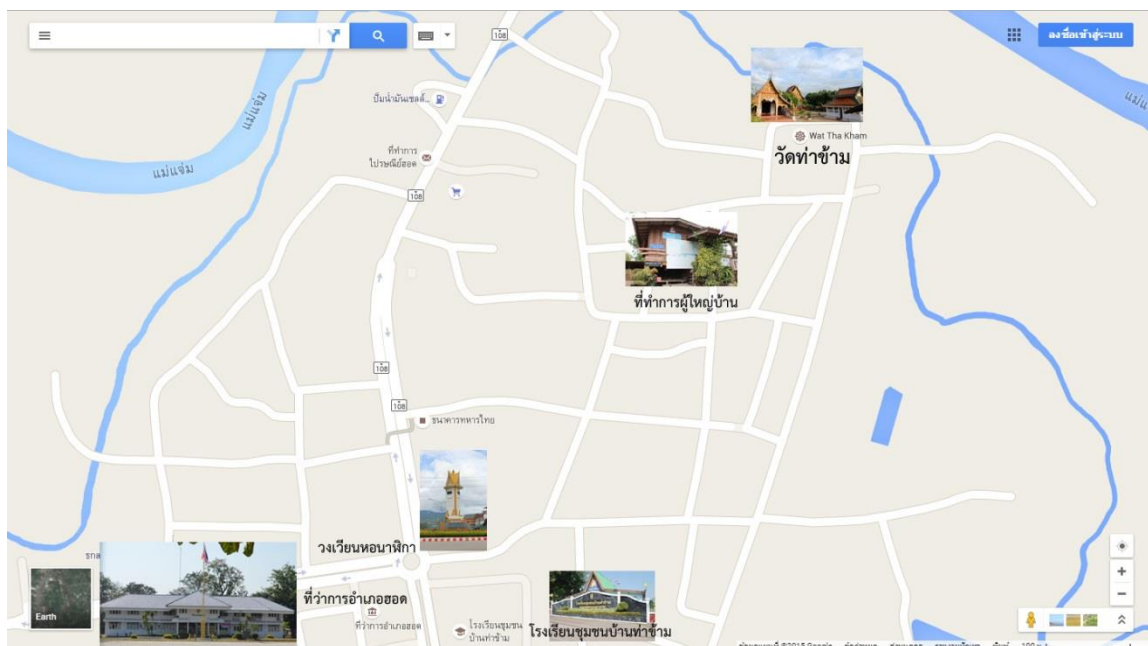
ประวัติความเป็นมาของบ้านท่าข้าม (ลุ่มใต้)

บ้านท่าข้าม เดิมชื่อนี้ชื่อว่า บ้านใหม่ มีชาวบ้านอาศัยอยู่ 30 หลังคาเรือน ในอดีตชาวบ้านเป็นกลุ่มคนไทลื้อที่อพยพมาตั้งแต่สมัยใดยังไม่ปรากฏหลักฐาน ได้ตั้งขึ้นปี พ.ศ. ไต่ ไม่มีใครในปัจจุบันสามารถให้ข้อมูลได้ มีประวัติจากการบอกเล่าของบุคคลที่มีอายุยืนยาวที่สุดของหมู่บ้านของพ่อหม่อนวงศ์ วงศ์ปัน อายุตอนนั้น 97 ปี ผู้เฒ่าที่ให้ข้อมูลว่า พ่อหลวงของบ้านใหม่คนแรกชื่อ พ่อหน้อย อินตา แม่เย็นหลวง ไม่ทราบนามสกุล บ้านใหม่มีน้ำซึ่งข้ามระหว่างบ้านท่าข้ามเหนือ ปัจจุบันเป็นเขตของอำเภอจอมทองอยู่ทางทิศเหนือบ้านใหม่จนผู้คนเรียกว่า บ้านท่าข้ามใต้ ซึ่งอยู่ทางทิศใต้

ปัจจุบันเป็นบ้านท่าข้ามและต่อมามีพ่อหลวงคนที่ 2 ชื่อ พ่อหนานวรรณ แม่หลวงไฟ และพ่อหลวงคนที่ 3 ซึ่งพ่อหนานหน้อยบ้านเดิมเป็นคนบ้านจัวหลวง และได้เป็นคนเริ่มสร้างวัดขึ้น คนแรกที่ริมแม่น้ำแจ่มห่างจากจุดเป็นทำน้ำประมาณ 1 กิโลเมตร และด้วยการทำงานอย่างตรงไปตรงมาและดูแลลูกบ้านด้วยดีอย่างต่อเนื่อง พ่อหนานหน้อยจึงได้รับการแต่งตั้งจากเจ้าเมืองลำพูนให้ตำแหน่งเป็น ขุนชื่อเต็มว่า ขุนระวังเหตุ และเมื่อขุนระวังเหตุได้เสียชีวิตลง ต่อมาก็ได้พ่อหลวงคนใหม่ซึ่งเป็นคนสร้างวัดต่อจาก ขุนระวังเหตุ เป็นคนที่ 4 ชื่อว่าพ่อหนานตีบ แก้วสุใจ พ่อหลวงคนที่ 5 ชื่อพ่อหลวงดี ส่วนคนที่ 6 ชื่อพ่อหลวงเมือง บุญทา ต่อมาได้เป็นกำนัน คนที่ 7 ชื่อกำนันสงวน ทูเรียนทอง คนที่ 8 ชื่อกำนันประเสริฐ จันทรังษี คนที่ 9 ชื่อพ่อหลวงโสภณ สองปอน พ่อหลวงคนที่ 10 คน ปัจจุบันได้ชื่อว่า พ่อหลวงอุ่นเรือน แก้วสุใจ ซึ่งเป็นลูกหลานของพ่อหนานตีบ แก้วสุใจ พ่อหลวงคนที่ 4 ในยุคนั้นเอง จากคำบอกเล่าได้มีพ่อค้าเป็นชาวพม่าได้มาค้าขายไม้ซุงล่องลำน้ำแจ่ม ชื่อว่า หม่องส่วย ได้สร้างวัดขึ้นมาใหม่พร้อมพระธาตุ ปัจจุบันนี้ก็คือ วัดชัยชนะ หรือชาวบ้านเรียกกันว่า วัดท่าข้าม บ้านใหม่ เดิมจึงเปลี่ยนมาเป็น บ้านท่าข้าม (ใต้) ในปัจจุบัน

สถานที่สำคัญของบ้านท่าข้าม

หมู่บ้านท่าข้ามแห่งนี้ มีวัดอยู่จำนวน 2 แห่ง คือ วัดท่าข้าม (ชัยชนะ) ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของฝั่งลำน้ำแม่แจ่ม และวัดสันกู่ ตั้งอยู่ทางฝั่งน้ำด้านทิศเหนือของลำน้ำแม่แจ่ม มีโรงเรียน 1 แห่ง ชื่อว่า “โรงเรียนชุมชนบ้านท่าข้าม” เป็นโรงเรียนในโครงการโรงเรียนในฝัน เปิดสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีสนามกีฬา 2 แห่ง ที่อ่านหนังสือพิมพ์ 1 แห่ง หอกระจายข่าว 1 แห่ง โรงน้ำดื่มชุมชน 1 แห่ง ตั้งอยู่ติดกำแพงวัดด้านทิศเหนือ มีตลาดนัดในหมู่บ้าน 1 แห่ง สถานีตำรวจ 1 แห่ง บ่อมียาม 1 แห่ง และมีแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร 3 แห่ง คือ ลำน้ำแจ่ม ลำน้ำปิง และหนองน้ำประจำหมู่บ้าน

แผนที่ชุมชนบ้านท่าข้าม อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่

สภาพทางภูมิศาสตร์

สภาพทั่วไปของบ้านท่าข้าม ตั้งอยู่ในเขตตำบลหางดง ติดลำน้ำแจ่ม และลำน้ำปิง ซึ่งมีน้ำท่วมทุกปี เป็นเขตปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลตำบลท่าข้าม เขต 1 มีนายกเทศมนตรี ชื่อ ดาบตำรวจไพศาล พุทธเหมาะ เป็นที่ราบลุ่มติดกับลำน้ำแจ่มและลำน้ำปิง มีถนนสายหลัก 108 ผ่านหมู่บ้านท่าข้าม ที่ตั้ง หมู่บ้านท่าข้าม หมู่ 2 ตำบลหางดง อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่

อาณาเขต ทิศเหนือติดต่อลำน้ำแจ่มบ้านท่าข้ามเหนือ อำเภอจอมทอง ทิศตะวันออกติดต่อลำน้ำปิง ทิศใต้ ติดต่อบ้านกองหินและหมู่บ้านวังลุง ทิศตะวันตก ติดต่อบ้านหลังกาดและหมู่บ้าน บ้านห้วยส้มป่อย บ้านท่าข้ามมีพื้นที่ทั้งหมด 1,347 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่การเกษตร 344

ไร่ พื้นที่ทำนา62 ไร่ พื้นที่ทำสวน 244 ไร่ ที่อยู่อาศัย 640 ไร่ และพื้นที่สาธารณะ61 ไร่ ได้แก่ ที่วัด
ป่าช้า โรงเรียนป่าชุมชน และสนามกีฬา

ลักษณะทั่วไปของบ้านท่าข้าม

บ้านท่าข้ามมีบ้านเรือนอยู่ติดกับถนนสาย 108 สายอำเภอฮอด แม่สะเรียง บ้านท่าข้าม
เป็นหมู่บ้านที่ใหญ่ในตำบลหางดง มีชุมชน 3 ชุมชน คือ ชุมชนที่ 1 คือ บ้านท้องฝาย ชาวบ้าน
ประกอบอาชีพค้าขายและการเกษตรปลูกผัก ชุมชนที่ 2 คือ บ้านท่าข้ามลุ่ม ชาวบ้านประกอบอาชีพ
การเกษตร ทำสวน ทำนา ทำไร่ ชุมชนที่ 3 คือ บ้านอรุณพัฒนา ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ
เลี้ยงสัตว์ ทำสวน เลี้ยงปลา ชุมชนทั้ง 3 แห่ง มีบ้านเรือนตั้งอยู่ติดกันหนาแน่น ส่วนใหญ่ตั้งเรือนติด
ริมถนนจะเป็นร้านค้าตลอดเส้นทางค้าขาย

ชุมชนบ้านท่าข้าม อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่

จากการสำรวจข้อมูลจัดเก็บ จปฐ. ปี 2555 จำนวนประชากรและครัวเรือนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ข้อมูลอาจมีการเปลี่ยนแปลง ดังนี้ ผู้สำรวจข้อมูลเป็นบ้านเช่าขอทะเบียนบ้านเพื่อจะขอน้ำประปา, ไฟฟ้า ปลุกบ้านใหม่เพิ่มขึ้น ย้ายทะเบียนบ้านเข้ามาอยู่เรื่อย ส่วนหนึ่งเป็นการย้ายมาทำงานและอยู่อาศัย ไม่ครบ 6 เดือน หรือ 1 ปี

จำนวนประชากร/จำนวนครัวเรือน บ้านท่าข้าม มีครัวเรือนรวมทั้งสิ้น 768 หลัง (ครัวเรือน) จำนวนประชากรทั้งสิ้น 1,321 คน แยกเป็นชาย 638 คน แยกเป็นหญิง 683 คน
สภาพภูมิอากาศ จะมีอยู่ 3 ฤดูกาล ฤดูร้อน จะอยู่ในช่วงเดือน มี.ค. – มิ.ย. ฤดูฝน จะอยู่ในช่วงเดือน ก.ค. – ต.ค. และฤดูหนาว จะอยู่ในช่วงเดือน พ.ย. – ก.พ.

สภาพทางสังคม

บ้านท่าข้ามเป็นหมู่บ้านที่มีความเป็นอยู่แบบชนบท การดูแลรับผิดชอบของเทศบาลตำบลท่าข้าม การปกครองของหมู่บ้านท่าข้ามมีการแบ่งหมวดการบริหารจัดการในหมู่บ้าน จำนวน 16 หมวด โดยมีหัวหน้าหมวดจะมีหน้าที่ประชาสัมพันธ์งานหรือข่าวสารต่างๆ กระจายให้แก่ลูกสมาชิกในหมวดของตนเองเป็นการให้ภูมิปัญญาชาวบ้านในตัว การบริหารจัดการและสร้างความสัมพันธ์ของคนในชุมชนและหัวหน้าหมวดมีหน้าที่เก็บรวบรวมเงินตามภารกิจของหมู่บ้านและรวบรวมนำส่งผู้นำหมู่บ้านหรือคณะกรรมการหมู่บ้านที่รับผิดชอบนั้นๆ เพื่อดำเนินการต่อไป

สภาพทางการศึกษา

บ้านท่าข้ามมีโรงเรียนซึ่งเปิดสอนตั้งแต่ประถมวัยถึงมัธยมศึกษาตอนต้น ปัจจุบันมีนักเรียนมาก เนื่องจากหมู่บ้านใกล้เคียงได้พาลูกหลานมาศึกษาเล่าเรียน โรงเรียนชุมชนบ้านท่าข้าม เพราะทางโรงเรียนได้รับรางวัลเป็นโรงเรียนดีเด่น โรงเรียนต้นแบบ โรงเรียนดีประจำตำบล ของสำนักงานประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5

สภาพทางวัฒนธรรมประเพณี

คนในหมู่บ้านท่าข้ามส่วนมากร้อยละ 99 เป็นคนล้านนาพื้นเมือง และการนับถือศาสนาพุทธ มี 2 วัด เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ได้แก่ วัดชัยชนะ และวัดสันกู่ และมีการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาร่วมกัน ความเชื่อคนบ้านท่าข้ามมีความเชื่อและความเคารพศรัทธาในผีบรรพบุรุษ ซึ่งได้แก่ ผีปู่ย่า ผีพ่อบ้าน ผีเจ้าที่ ตามพิธีกรรมตามประเพณีพื้นบ้านในช่วงเดือน 9 หรือประมาณเดือนมิถุนายน ของทุกปี เช่น

1. ประเพณีปีใหม่เมือง

2. ประเพณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์
 3. ประเพณีเลี้ยงผีเสื้อบ้าน
 4. ประเพณีทานก้วยสลาก
 5. ประเพณีตานข้าวใหม่
 6. ประเพณีฟังธรรมหลวง
 7. ประเพณีเป็ง
 8. ประเพณีแห่ลูกแก้ว
 9. ประเพณีสงฆ์พระธาตุ
 10. ประเพณีปอยหลวง
- สภาพเศรษฐกิจ

บ้านท่าข้ามมีการประกอบอาชีพหลากหลาย สามารถจำแนกตามสัดส่วนได้ดังนี้ ทำนา ร้อยละ 20 ทำสวนลำไย ร้อยละ 18 ทำสวนผัก ร้อยละ 20 เลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 20 รับจ้าง ร้อยละ 10 ค้าขายร้อยละ 10 และอาชีพอื่นๆ (รับราชการ) ร้อยละ 2 มีรายได้เฉลี่ยทางบ้านท่าข้ามมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี เท่ากับ 38,367.50 บาท (จากข้อมูล จปฐ. ปี 2557)

รายจ่ายในภาพรวมของบ้านท่าข้าม มีรายจ่ายหลายด้าน ดังนี้ ค่าใช้จ่ายด้านอุปโภค ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค ค่าใช้จ่ายด้านต้นทุนการผลิต ค่าใช้จ่ายด้านภาวะหนี้สิน ค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา บุตร ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ อนามัย ค่าใช้จ่ายด้านสิ่งแวดล้อม ค่าใช้จ่ายฟุ่มเฟือย เช่น หวย คี๋มเหล้า บุหรี่ และมีการเก็บออมบ้าง แต่จากการสอบถามการประชุม ประชาคม ผลปรากฏว่า ความเป็นจริง รายจ่ายในปัจจุบันของครัวเรือนแต่ละครัวเรือนของบ้านท่าข้าม ร้อยละ 98 ของรายได้รับมาจริง

การปกครอง รายชื่อคณะกรรมการหมู่บ้านท่าข้าม

1.	นายอุ้นเรือน แก้วสุขใจ	ผู้ใหญ่บ้าน
2.	นางสาวรัชณี บุตรตะก่า	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
3.	นายสิงห์คำ สิงห์ทะ	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
4.	นายสมัย กันโยชัย	กรรมการหมู่บ้าน
5.	นายกมล บุตรตะก่า	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
6.	นางหนิม พวงพี	กรรมการ ประธานกลุ่มแม่บ้าน
7.	นางศรีบุตร แก้วสุดใจ	กรรมการ ประธาน อสม. ผู้สูงอายุ
8.	นายสมชาย เต็งนุ	กรรมการ
9.	นายสุทธิพันธ์ สิงห์จันทร์	กรรมการ
10.	นายบุญทา บุญปิ่น	กรรมการ
11.	นายคนตรีสมสิก	กรรมการ
12.	นายสมคิดชาติสีแสง	กรรมการ
13.	นายสมัย รินแต้ว	ประธานกลุ่มหนุ่มสาว

กลุ่ม/องค์กรในชุมชนมีอยู่หลายกลุ่ม สามารถแยกกลุ่มได้ดังนี้

กลุ่มคน ประกอบด้วย กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มหนุ่มสาว กลุ่ม สสท กลุ่มผู้ปลูกลำไย และกลุ่มทำนา

กลุ่มกองทุนการเงิน ประกอบด้วย กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มเลี้ยงวัว หมู (โครงการอยู่ดีมีสุข กลุ่มออมทรัพย์ (โครงการออมทรัพย์วันละ 1 บาท) กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ แบ่งเป็น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่ม ธกส. กลุ่มสหกรณ์ กลุ่มเย็บผ้า กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ กลุ่มสตรี และกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ชน

สภาพสิ่งแวดล้อม

จากการที่นิสิตได้ลงสำรวจพื้นที่ชุมชนบ้านท่าข้าม ได้พบมลภาวะเพิ่มมากขึ้นทั้งทางน้ำและทางบก จากสารเคมี และทางกลิ่นจากการเลี้ยงสัตว์ภายในชุมชน มีปัญหาทางด้านของการทิ้งขยะมากขึ้น ไม่มีหน่วยงานเข้ามารับผิดชอบอย่างจริงจัง ป่าไม้บางพื้นที่ในชุมชนถูกตัดทำลายแต่ก็ยังมีป่าไม้เหลืออยู่จำนวนมากในชุมชนจึงถือว่ายังคงเป็นป่าที่อุดมสมบูรณ์อยู่

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

บ้านท่าข้ามมีภูมิปัญญาหลากหลายที่สืบทอดจากบรรพบุรุษ ได้แก่ ภูมิปัญญาด้านการจักสาน เครื่องมือหาลำไย เช่น แห แชะ ไซ สุ่มไก่ ข้อง หรือจักสานที่ใช้ในวิถีชีวิต เช่น กว๊วย ส้า กระบุง มีภูมิปัญญาที่ขายดี และไม่พอ เป็นรายได้ที่แน่นอน แต่ปัจจุบันไม่มีชาวบ้านที่ทำอาชีพนี้เลย ซึ่งถือว่าเป็นภูมิปัญญาที่ชาวบ้านท่าข้ามกำลังจะสูญหายไป

ภูมิปัญญาด้านการละเล่นดนตรีพื้นเมืองสะล้อซอซึง

กลอง แห่ โมง กลางชุด แห่คร้วตวนเข้าวัดชุดใหญ่ ภูมิปัญญาด้านสมุนไพรทางภาคเหนือ เรียกว่า ยาเมือง ภูมิปัญญาด้านการเป่าเสกคาถารักษาโรค กระจุกแตก หัก เป่ามะเฮง เป่าตาแดง เป่าแมลงป่องจี๊ แตนจี๊ ปัจจุบันยังมี พ่ออู๋ เยี่ยน แก้วสุใจ อายุ 82 ปียังคงสืบทอดภูมิปัญญาอยู่ แต่คนรุ่นใหม่หรือวัยหนุ่มสาวที่จะได้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญาไม่มีอีกแล้ว เนื่องจากคนสมัยนี้ไม่ค่อยที่จะรู้ภาษาล้านนาหรือตัวเมือง เพราะการเรียนต้องเข้าใจตัวเมืองและคาถาการช่วยเหลือและบางส่วนไปศึกษาเล่าเรียนอยู่นอกหมู่บ้าน หรือในเมืองเชียงใหม่ และต่างจังหวัด พอจบการศึกษาก็หางานทำนอกบ้านหรือมีงานของตนเองอยู่แล้วจึงไม่เกิดความสนใจ ซึ่งในเรื่องผู้สืบทอดภูมิปัญญานี้ทางผู้นำชุมชนและชาวบ้านก็ตระหนักและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหารื่องนี้

ผลิตภัณฑ์ของชุมชน

ผลิตภัณฑ์ของชุมชนบ้านท่าข้าม เป็นผลิตภัณฑ์ที่รับสืบทอดภูมิปัญญาจากบรรพบุรุษ คือ

1. เครื่องจักสานไม้ไผ่ เช่น สุ่มไก่ ตะกร้า กระบุง แต่ไม่สามารถบริการต่อผู้บริโภค เนื่องจากผู้ผลิตมีจำนวนจำกัด
2. กลุ่มแม่บ้าน สมาชิกกลุ่มผลิตน้ำพริกตาแดง ผลิตภัณฑ์ดอกไม้จัน โดยส่วนมากจะขายในชุมชนและบริเวณชุมชนใกล้เคียง

เนื่องจากสภาพทางเศรษฐกิจที่ไม่ดี และวัสดุที่ใช้ผลิตมีราคาสูง ระหว่างการผลิตประสบปัญหาและอีกสาเหตุหนึ่ง เกิดจากพื้นที่การเกษตรถูกน้ำท่วม ขณะนี้อยู่ระหว่างการฟื้นฟู ขาดการผลิตอย่างต่อเนื่อง

แหล่งท่องเที่ยว

วัดท่าข้าม (ชัยชนะ) มีโบราณสถานที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่ง เช่น โบสถ์ วิหาร พระธาตุเจดีย์ หอพระไตรย และโบราณวัตถุ เช่น องค์พระธาตุ พระพุทธรูปอายุ 1,000 ปี บทสวด ไบลาณภาษาบาลี มีอายุเก่าแก่กว่า 100 ปี

การวิเคราะห์ชุมชนท่าข้ามด้วยเทคนิค SWOT

จากผลการศึกษาวิเคราะห์ชุมชนท่าข้ามด้วยเทคนิค SWOT ของชุมชนบ้านท่าข้าม หมู่ที่ 2 ตำบลหางดง อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ มีผลดังตารางต่อไปนี้

	จุดแข็ง	จุดอ่อน	
S - Strength	<ul style="list-style-type: none"> (1) การคมนาคมสะดวกสบาย มีถนนติดต่อกับชุมชนอื่นหลากสาย (2) มีกองทุนต่างๆ ในชุมชน เช่น กองทุนหมู่บ้าน, ออมทรัพย์ (3) การประชาสัมพันธ์ทั่วถึง (4) เป็นตำบลขนาดเล็กสามารถติดต่อกันระหว่างหมู่บ้านได้อย่างรวดเร็ว (5) เป็นคนพื้นบ้านเดิมที่อาศัยอยู่ในชุมชน (6) มีผลิตภัณฑ์ชุมชนพื้นบ้านตามฤดูกาล เช่น เห็ดเผาะ, หน่อไม้, ไช้ผดแดง (7) เป็นแหล่งรวมเศรษฐกิจของอำเภอฮอด (8) เป็นเส้นทางหลักที่ไปยังจังหวัดแม่ฮ่องสอน (อำเภอแม่สะเรียง) (9) มีแม่น้ำแจ่มไหลผ่าน 	<ul style="list-style-type: none"> (1) การมีส่วนร่วมกับชุมชนน้อย (2) รวมกลุ่มกันแบบไม่จริงจัง ต่างคนต่างทำ ต่างคนต่างอยู่ (3) ยังมีคนว่างงานในชุมชนอยู่ส่วนหนึ่ง (4) ความเห็นแก่ตัวของคนในชุมชน (5) ขาดการเอาใจใส่สิ่งแวดล้อมของคนในชุมชน (6) เป็นหมู่บ้านและตำบลที่อยู่ไกลจากตัวเมืองเชียงใหม่ (7) เทคโนโลยีในการสื่อสารไม่ครอบคลุมทุกเครือข่าย (มือถือรับได้เป็นบางระบบ) 	W - Weakness
O - Opportunity	<ul style="list-style-type: none"> (1) ถ้าชุมชนให้ความร่วมมือมากขึ้น องค์การภาครัฐและท้องถิ่นจะสามารถเข้ามาพัฒนาให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น (2) นโยบายกองทุนหมู่บ้านพัฒนามากขึ้น (3) ชุมชนมีโอกาสที่จะมีคนเข้าไปเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ศิลปศาสตร์ ภูมิ 	<ul style="list-style-type: none"> (1) เทคโนโลยี หรือการให้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ ส่งผลให้ชุมชนใช้จ่ายฟุ่มเฟือย (2) ขาดความสามัคคี การไม่เห็นถึงความสำคัญของการร่วมกลุ่ม (3) ขาดงบประมาณในการพัฒนา (4) คนในชุมชนรอรายได้จากผลผลิตทาง 	T - Threat

ปัญหาของคนในท้องถิ่นมากขึ้นเพื่อที่จะสามารถสร้างรายได้หมุนเวียนภายในชุมชน	การเกษตร ซึ่งเป็นรายได้ที่ไม่แน่นอน	
โอกาส	อุปสรรค	

จากผลการวิจัยชุมชนเบื้องต้น ผู้วิจัยได้พบข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมวิจัย ดังนี้

1. ควรมีการประชาสัมพันธ์งานวิจัยที่ทำให้ชาวบ้านรับทราบให้มากกว่านี้ เพราะบางครั้งกิจกรรมต่างๆ ไม่ค่อยที่จะมีใครรู้แน่ชัดว่าการดำเนินงานเรื่องอะไร เพื่ออะไร
2. ควรจัดกิจกรรมในยามว่างให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น การฝึกวิชาชีพจากพ่อครูแม่ครู เพื่อที่จะเป็นการสืบทอดภูมิปัญญาเก่าๆ จากชุมชนบ้านท่าข้าม เนื่องจากปัจจุบันนี้ไม่มีใครสนใจที่จะอนุรักษ์ภูมิปัญญาจากคนเฒ่าคนแก่ทุกคนสนใจแต่เทคโนโลยีมากกว่าภูมิปัญญาจากบ้านเราเอง
3. ควรที่จะจัดทำกิจกรรมเพื่อชาวบ้านและเยาวชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในงานวิจัย เช่น กิจกรรมให้ความรู้เบื้องต้นในเรื่องศิลปะแก่ชาวบ้าน

จากผลของการศึกษาชุมชน ทำให้ผู้วิจัยพบว่า ชุมชนท่าข้ามเป็นสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงผ่านเข้าสู่ความเจริญในหลายด้าน และมีปัญหาในการพัฒนา เนื่องจากชุมชนกำลังกลายเป็นส่วนหนึ่งของทุนนิยมสมัยใหม่ ซึ่งทำให้หลงลืมความเป็นท้องถิ่น ซึ่งจะเป็นจุดเด่นในการพัฒนาอัตลักษณ์ของตนเอง ซึ่งในงานวิจัยของผู้วิจัยจะจารึกความเปลี่ยนแปลงในท้องถิ่นปัจจุบัน ผสมผสานกับความเป็นรากเหง้าทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นที่จะอาศัยอยู่ร่วมกันได้โดยไม่ทิ้งสิ่งเก่า และไม่เผลอไปกับสิ่งใหม่

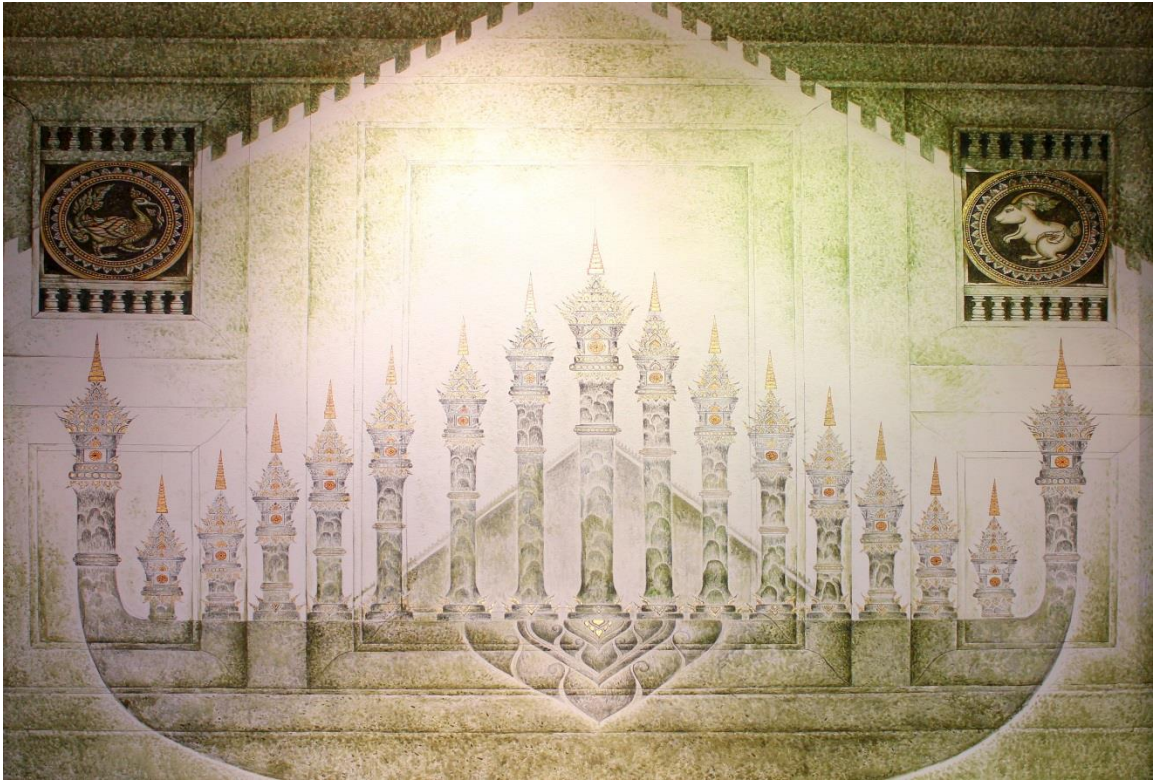
ภาพจิตรกรรมในพระอุโบสถวัดท่าข้าม

พระอุโบสถวัดท่าข้าม

ภาพส่วนด้านบนพระประธาน

ภาพไตรภูมิจักรวาล ประกอบไปด้วยเขาพระสุเมรุ เขา ทั้ง 7 ด้านบนซ้ายจะเป็นภาพหงส์ ด้านขวาเป็นภาพกระต่าย โดยผู้วิจัยใช้สีเขียวอมน้ำตาล และเขียนในลักษณะของแสงกระทบบนผนังไม้เก่า เพื่อให้เกิดความหมาย ความรู้สึกต่างๆ ที่ต้องการ

ภาพไตรภูมิจักรวาล

ภาพไตรภูมิจักรวาลประกอบด้วย ภูเขาพระสุเมรุ 1 ภูเขาสัตตบริภัณฑ์อีก 7 แต่เขียนภาพออกมาในลักษณะโบราณสร้างไว้ คือ แสดงแบบด้านข้าง แลเห็นเป็นภูเขา 15 ลูก และมีภูเขาจักรวาลอีก 2 เขาที่อยู่ด้านข้างซ้าย - ขวา ซึ่งได้รับแรงบันดาลใจมาจากยอดฉัตรที่นิยมทำไว้บนหลังคาพระอุโบสถวัดต่างๆ เหตุผลเพื่อสมบูรณในการวางองค์ประกอบของภาพ จึงให้ความหมายของความเป็นอาณาจักรที่รุ่งเรืองทั้งในอดีตและปัจจุบันในด้านพระพุทธศาสนา ศิลปวัฒนธรรม

ภาพหงส์ สัญลักษณ์แทนชีวิตในภาคกลางวัน

ภาพหงส์ ทางความเชื่อของชาวล้านนาว่าเป็นตัวแทนของกลางวัน การเขียนไว้บนผนังด้านซ้ายเนื่องจากกับการเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนังประเพณีต่างๆ ที่เกิดขึ้นในเวลากลางวันทางทิศใต้ และเขียนในลักษณะกึ่งเหมือนจริง

ภาพกระต่าย สัญลักษณ์แทนชีวิตในภาคกลางคืน

ภาพกระต่าย ทางความเชื่อของชาวล้านนาว่าเป็นตัวแทนของกลางคืน การเขียนไว้บนผนังด้านขวา เนื่องจากต่อเนื่องกับการเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนังประเพณีต่างๆ ที่เกิดขึ้นในเวลากลางคืนทางทิศเหนือ และเขียนในลักษณะกึ่งเหมือนจริง

ภาพลายเส้าทั้ง 2 ด้าน

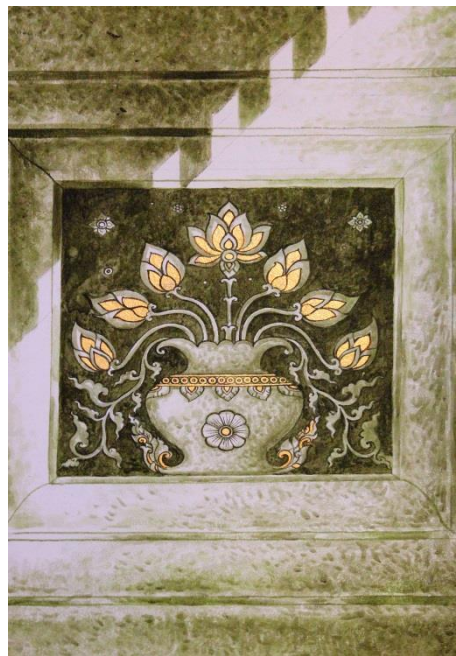
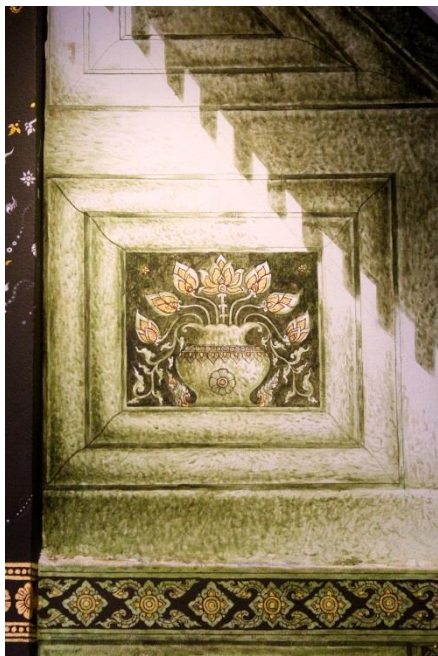
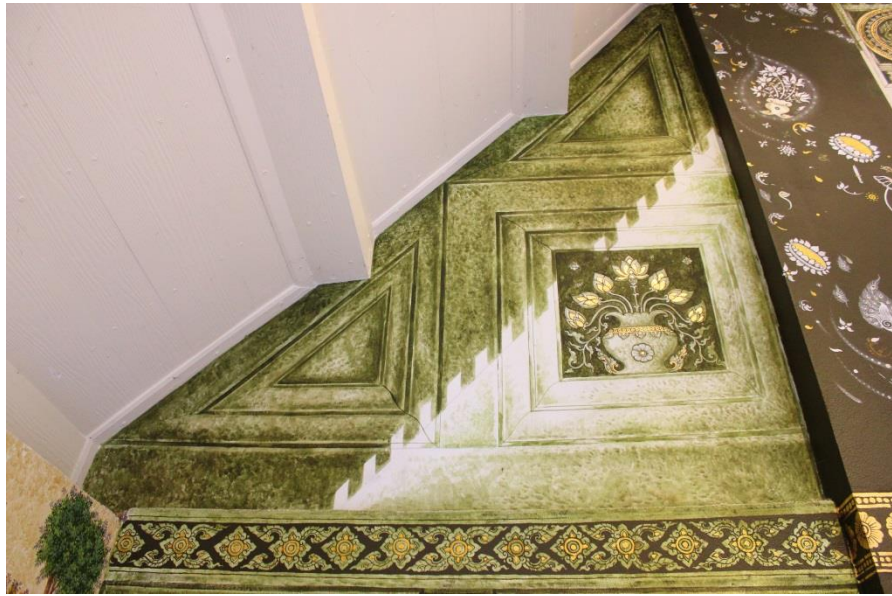
เป็นภาพมงคล 108 ซึ่งมีความเชื่อเรื่องความเป็นมาของล้านนานิยม เขียนบนภาพพระบาท โดยสอดแทรกภาพตะวันไว้บนเส้าฝั่งกลางวันและภาพพระจันทร์ไว้บนเส้าฝั่งกลางคืน โดยเขียนลายล้านนาประดับด้านบน - ล่าง ของเส้าด้วยทองคำเปลว

ภาพมงคล 108 สัญลักษณ์แห่งการเผยแผ่เข้ามาของพระพุทธศาสนา

ภาพด้านบนซ้าย - ขวา ช่วงใต้หลังคา

ภาพด้านบนซ้าย - ขวา เป็นช่วงใต้หลังคา มีการเขียนหม้อน้ำปुरुณฆฎะ แสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ของเมืองฮอดโดยเขียนแสงทอดผ่านมา มีเงาของชายคาหรือนาคสะดุ้งกระทบอยู่ให้รู้สึกถึงความมั่นคง แข็งแรง

ภาพหม้อน้ำปुरुณฆฎะ สัญลักษณ์แห่งความอุดมสมบูรณ์

ภาพด้านซ้าย - ขวาสุดขององค์พระประธาน

ภาพด้านซ้าย - ขวาสุดขององค์พระประธาน เป็นภาพ 12 นักษัตริ์ หรือที่ชาวล้านนาเรียกว่า “สุปปีเป็ง” เป็นตัวแทนของผู้คนในหมู่บ้านและอำเภอฮอดทั้งหมด เนื่องจากได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมหารายได้ซื้อทองคำเปลวมาปิดตัวนักษัตริ์ของตน โดยปี๋กุนใช้ภาพข้างแทนเพราะเป็นความเชื่อของชาวล้านนา และประดับด้วยลายคำล้านนาประดับทอง

ปี๊ไล้ (ปี๊ชวด) นักษัตริ์หนู

ปี๊เป้า (ปี๊ฉลู) นักษัตริ์วัว

ปี๊ยี่ (ปี๊ชกาล) นักษัตริ์เสือ

ปี๊เม้า (ปี๊เถาะ) นักษัตริ์กระต่าย

ปีสิ (ปีมะโรง) นักชัทรนาค

ปีส้ (ปีมะเส็ง) นักชัทรงเล็ก

ปีส้ง (ปีมะเมีย) นักชัทรม้า

ปีเม็ด (ปีมะแม) นักชัทรแพะ

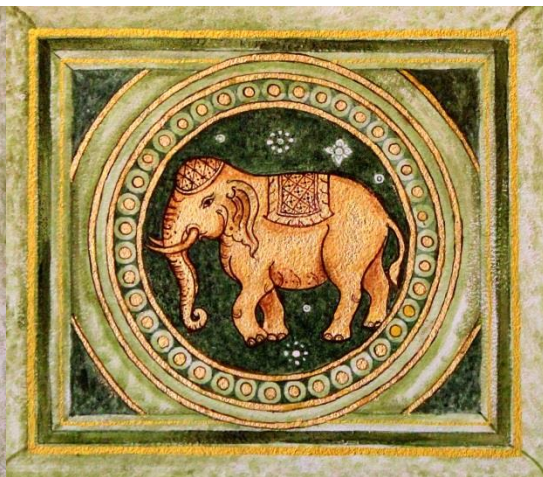
ปีสัน (ปีวอก) นักชัทรลิง

ปีเล้า (ปีระกา) นักชัทรไก่

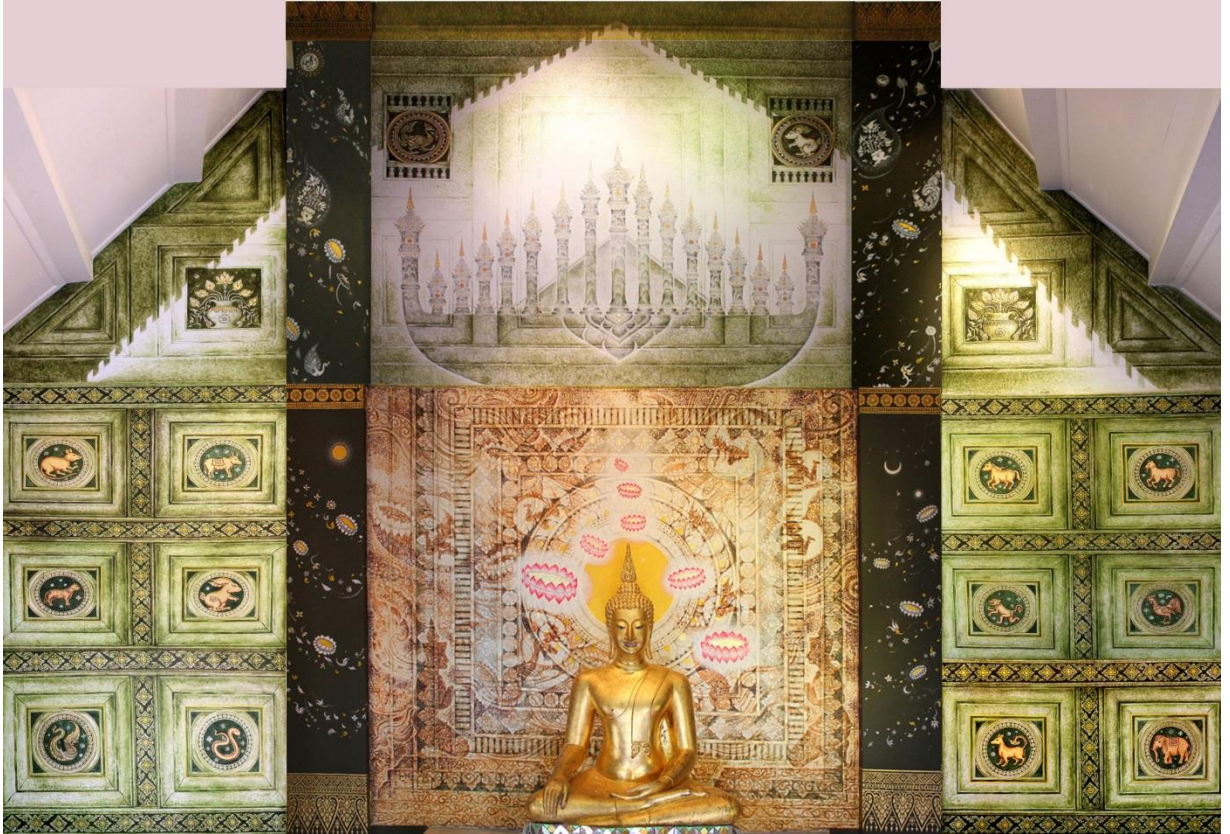
ปีเส็ด (ปีจอ) นักชัทรหมา

ปีไก่อ (ปีกุน) นักชัทรช้าง

ภาพ 12 นักชัทร สัญลักษณ์แทนพุทธศาสนิกชนในชุมชน

ภาพผลงานที่เสร็จสมบูรณ์

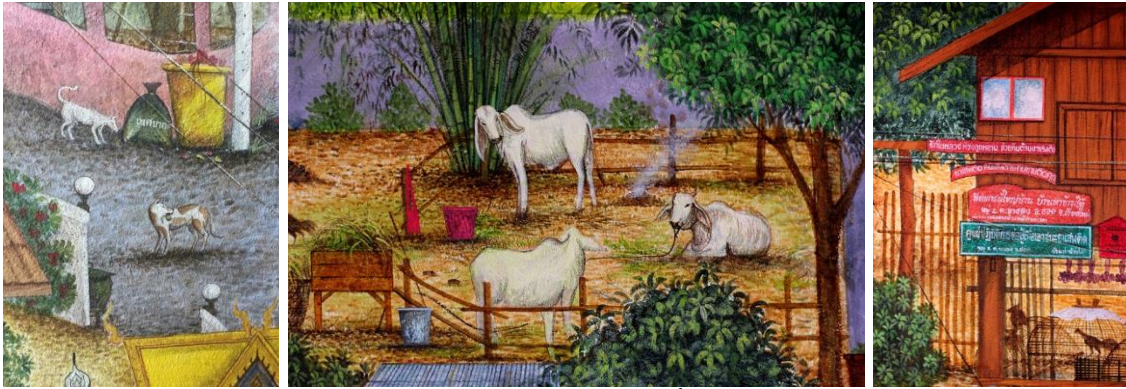
ภาพผลงานด้านหลังพระประธานที่เสร็จสมบูรณ์

ภาพทั้งหมดบนจิตรกรรมฝาผนังหลังพระประธาน ล้วนมีความหมายในด้านคติความเชื่อต่างๆ ทางพุทธศาสนา โครงสร้างภาพทั้งหมดเป็นสีเขียวอมน้ำตาลให้ความหมายถึงความอุดมสมบูรณ์ของทุกสิ่งที่อยู่ในพื้นที่แห่งนี้ โดยภาพคติเหล่านี้ทั้งหมดมาจาก มงคล 108 ผู้วิจัยตั้งใจกำหนดเทคนิควิธีการที่เป็นลักษณะเฉพาะตน โดยการใช้การเขียนแบบภาพไทยกับสมัยใหม่เข้าด้วยกัน เพื่อความเป็นปัจเจก พร้อมตอบสนองความต้องการในการสื่อสารทางความหมายแก่ผู้เข้าชมได้คิดต่อได้ไม่มากนัก้อย

ภาพด้านหลังพระประธานสมบูรณเต็มองค์

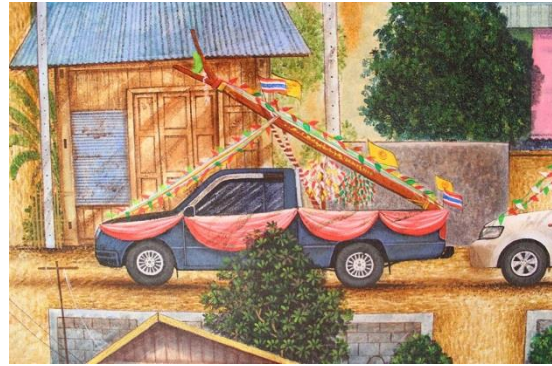
การวาดฝาผนังด้านกลางวัน

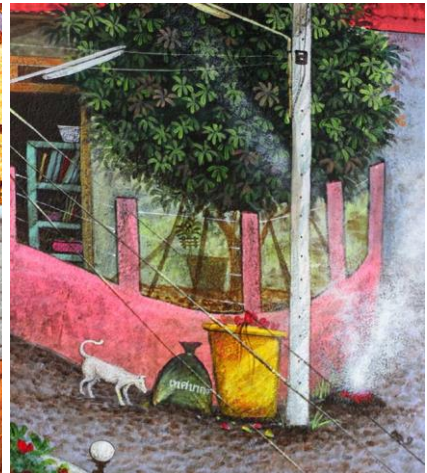
ภาพแสดงการใส่รายละเอียดเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยง ที่อยู่อาศัยในท้องถิ่น

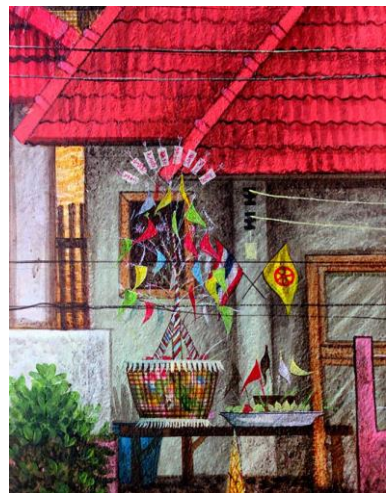
ใส่รายละเอียดเพื่อสร้างบรรยากาศ และเพิ่มเสน่ห์ให้แก่งาน

รถยนต์บรรทุกทุกสิ่งของ กิจกรรมต่าง งาน ต่าง ๆ ในวิถีชีวิตของคนในหมู่บ้าน

สร้างบรรยากาศด้วยควันไฟ

ภาพบรรยากาศการเตรียมข้าวของงานสลาก

ใช้น้ำตาลทาทามั่งขอบหน้าต่าง เพื่อช่วยเก็บขอบภาพให้มีความเรียบร้อย และเน้นให้ภาพเด่นชัดขึ้น
ภาพที่ 4.26 การเก็บขอบภาพ

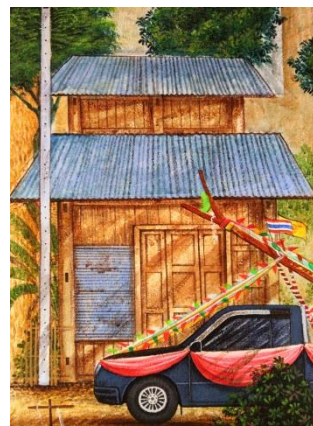
ภาพเปรียบเทียบรูปถ่ายจากสถานที่จริงกับภาพวาดบนฝาผนัง

ร้านขายของชำ นางจินตนา ตันเขียว

ร้านขายกล้วยเตี่ยวป่าช่วย

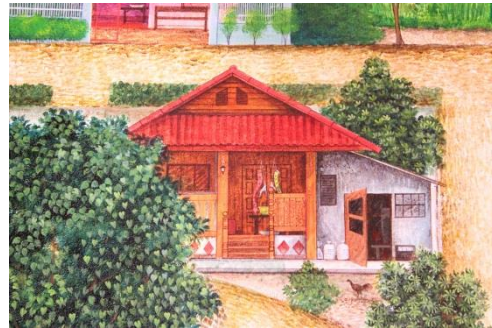
บ้านป่าผัด ลุงคณ

บ้านผู้ใหญ่บ้านอุ้นเรือน แก้วสุขใจ

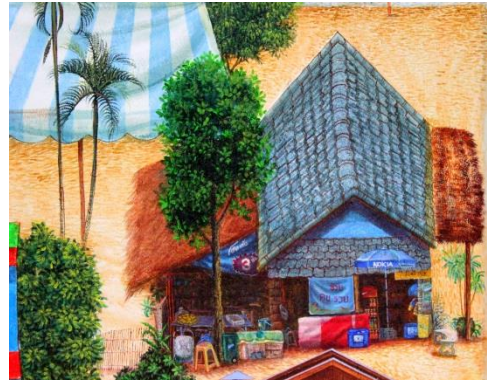
ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน

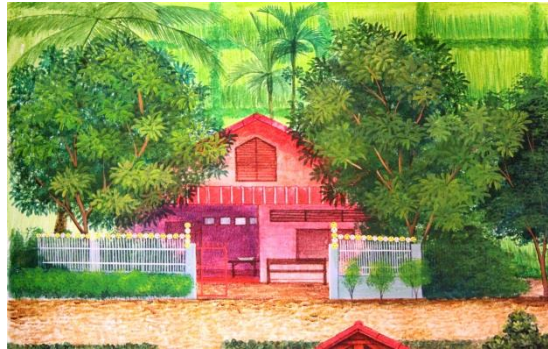
บ้านพอสม กิตติชัย

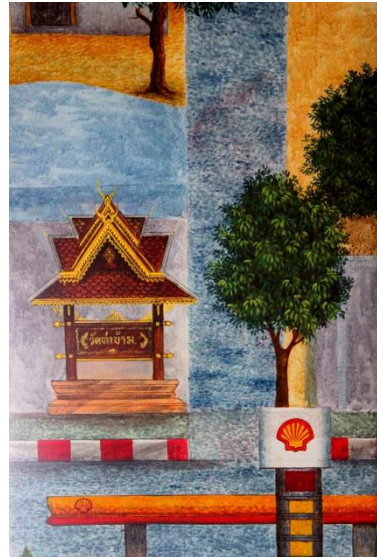
ชายกล้วยเดี่ยวโบราณ บ้านแม่คำ ปันตะ

ร้านขายของชำ บ้านยายหอม

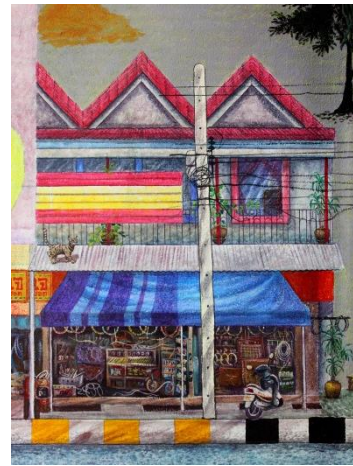
บ้านลุงชัย ป่าจิต

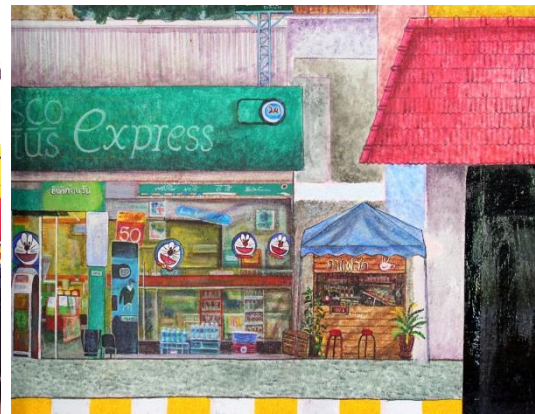
ป้ายหน้าวัดท่าข้าม (ชัยชนะ)

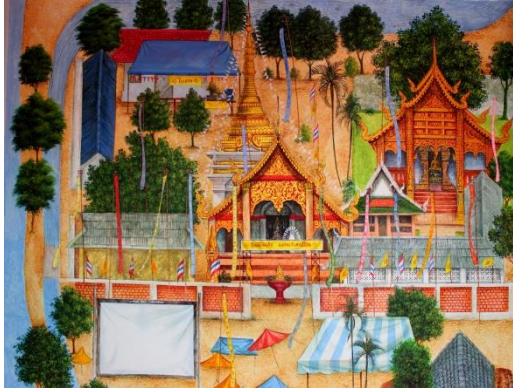
ป้ายปั้มน้ำมันเชล

ร้านสุวิทย์ (ซ่อมรถ)

ห้างโลตัสอำเภอสอด

วัดท่าข้ามใต้ (ชัยชนะ)

ศาลาประชาคมหมู่บ้าน

โรงงานปูนซีเมนต์

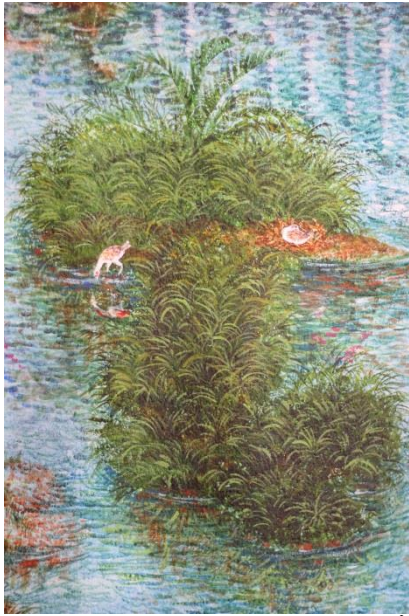
เมรุเผาศพในป่าช้า

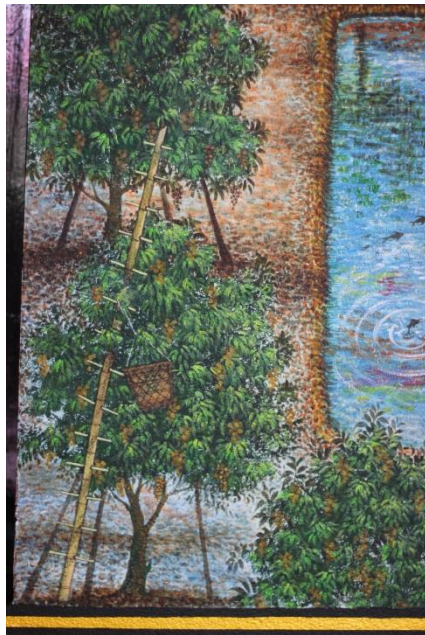
ทุ่งนารอบหมู่บ้าน

ห้างนาและทุ่งนารอเก็บเกี่ยว

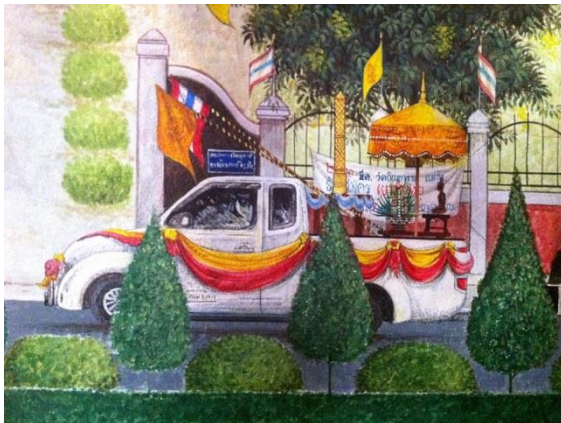
ลำน้ำเหมือง

สวนลำไย

สระน้ำสาธารณะ

ภาพเปรียบเทียบสถานที่และเครื่องประกอบจริงในชุมชนกับภาพวาดบนฝาผนัง

ภาพฝาผนังด้านทิศใต้ของพระอุโบสถเสร็จสมบูรณ์

จิตรกรรมฝาผนังหน้าพระประธาน

ภาพทั้งหมดบนจิตรกรรมฝาผนังหน้าพระประธาน ล้วนมีความหมายในด้านคติความเชื่อต่างๆ ทางพุทธศาสนา โครงสร้างภาพทั้งหมดเป็นสีเขียวอมน้ำตาลให้ความหมายถึงความอุดมสมบูรณ์ของทุกสิ่งที่อยู่ในพื้นที่แห่งนี้ โดยผู้วิจัยตั้งใจกำหนดเทคนิควิธีการที่เป็นลักษณะเฉพาะตน โดยใช้การเขียนแบบภาพไทยกับสมัยใหม่เข้าด้วยกัน เพื่อความเป็นปัจเจก พร้อมตอบสนองความต้องการในการสื่อสารทางความหมายแก่ผู้เข้าชมได้ติดต่อได้ไม่มากก็น้อย โดยมีรายละเอียดภาพทั้ง 6 ภาพโดยรอบภาพพระแม่ธรณีบีบมวยผม ซึ่งเป็นตอนหนึ่งในพุทธประวัติที่มาช่วยองค์สัมมาสัมพุทธเจ้าให้ตรัสรู้ธรรมอันสูงสุดได้โดยการบีบน้ำจากมวยผม ให้ไหลลงมาอย่างมหาสารท่อมพญามารทั้งหลายที่คอยพญูไม่ให้องค์สัมมาสัมพุทธเจ้าสำเร็จ

แนวคิดนี้มีที่มาจากประเด็นปัญหาหรือผลกระทบจากชุมชนในงานวิจัยต่อเนื่องจากปีที่ผ่านมาคือประเด็นความเชื่อเรื่องการมีให้สตรีเข้าไปข้างในพระอุโบสถไม่ว่าในกรณีใดๆก็ตามแต่นักวิจัยมีแนวคิดกลับกันว่าหากสตรีเข้าเพื่อการทำประโยชน์แก่พระพุทธศาสนาก็เกิดผลดีเช่นกัน และอุโบสถหลังนี้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการสร้างล้วนเป็นสตรีเป็นส่วนใหญ่ นั่นคือการหาข้อมูลเชิงลึกของนักวิจัย ดังนั้นแนวคิดเรื่องการยกระดับความดีงามของสตรีที่มีต่อพระพุทธศาสนา จึงเป็นเหตุผลที่นักวิจัยนำมาสร้างเป็นผลงานจิตรกรรมฝาผนัง โดยเขียนภาพในเชิงสัญลักษณ์และแบ่งผนังเป็นช่อง 7 ช่องใหญ่มีการออกเรื่องราวพุทธประวัติจำนวน 7 ตอนที่มีความเกี่ยวข้องกับความดีงาม คุณค่าที่สตรีได้เป็นผู้อุปถัมภ์ค้ำชูพระพุทธศาสนา มาตั้งแต่ครั้งพุทธกาล โดยเรื่องราวภาพเขียนต่างๆ ดังต่อไปนี้

ภาพตอนประสูติ (ช่องผนังด้านบนซ้าย)

ตอนประสูติ เขียนบริเวณช่องบนด้านซ้ายของภาพ แสดงองค์พระราชกุมารเจ้าชายสิทธัตถะ บรรทมอยู่ในพระครรภ์ของพระนางสิริมหามายา โดยแสดงภาพต้นสาละโน้มกิ่งโอบกอดพระโพธิสัตว์ ผู้จะมาตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าในอนาคต เหนือต้นสาละ ปรากฏดอกบัว 7 ดอก ทอดยาวเรียงราย แสดงให้เห็นถึงการที่ทรงเสด็จพระราชดำเนินเผยแผ่ธรรมในชมพูทวีป 7 แคว้น

ภาพนี้ นักวิจัยออกแบบพุทธประวัติตอนนี้เป็นลักษณะเด็กทารกที่อยู่ในครรภ์มารดา แต่มีการประดับเครื่องทรง ลักษณะของมือถือกำปั้นเพราะมนุษย์เกิดมาล้วนมีกรรมติดมาด้วย เหตุผลที่ออกแบบเป็นลักษณะนี้คือเป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงกับนักวิจัย ที่เขียนภาพนี้อยู่ในช่วงที่ภรรยากำลังตั้งครรภ์ บุตรชาย และภาพนี้ก็สืบทอดมาจากฟิล์มภาพถ่ายอัลตราซาวด์ พุทธประวัติตอนประสูติมีความหมายและที่มาของสตรีที่เรียกว่ามารดาผู้ให้กำเนิด คือพระนางสิริมหามายาที่คลอดบุตรชื่อ เจ้าชายสิทธะ มาเป็นพระพุทธรองค์ผู้เป็นศาสดาเอกของโลก

ภาพตอนเสด็จออกมหาภิเนษกรมณ์ (ช่องผนังตรงกลางซ้าย)

ตอนเสด็จออกมหาภิเนษกรมณ์ เป็นตอนที่เจ้าชายสิทธัตถะเสด็จหนีออกบวช มหาภิเนษกรมณ์ แปลว่า การเสด็จออกบรรพชาของพระพุทธเจ้า แสดงรูปม้าหนีออกจากบ่วง (แทนพระราชกุมาร ราชกุมาร แปลว่า บ่วง) ม้าขาวแทนม้ากัณฐกะ และมีรูปดอกบัวสีทองผุดขึ้น แสดงถึงพระนางพิมพาที่มีน้ำพระทัยเสียสละให้เจ้าชายสิทธัตถะได้แสวงหาสัจธรรมจนบรรลุพระนิพพาน และต่อมาพระนางพิมพา ก็ได้เสด็จออกบวชเป็นพระภิกษุณีจนสำเร็จพระอรหันต์ มีพระนามว่า พระภัททากัจจนาเถรี (แปลว่า พระเถรีผู้มีใจเที่ยงแท้ตั้งทองคำบริสุทธิ์)

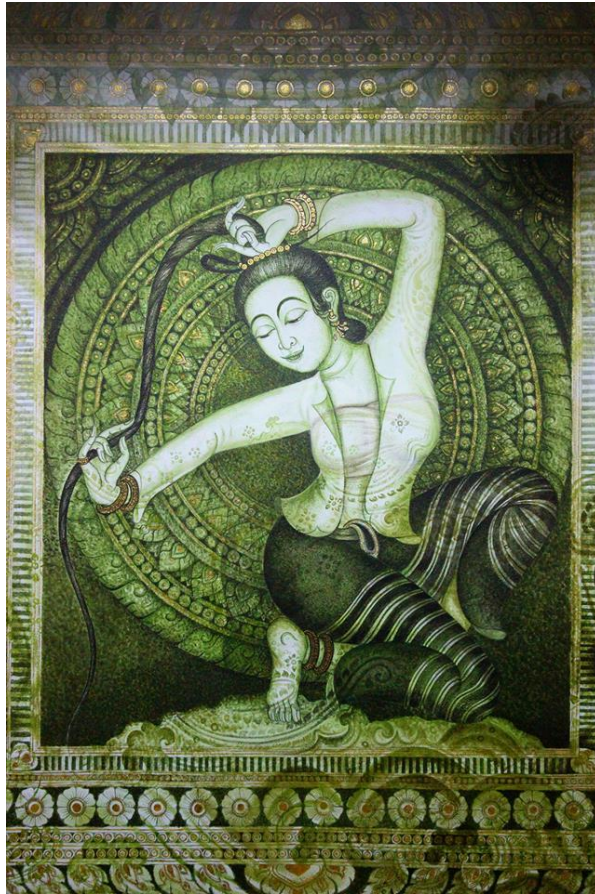
ภาพนี้เขียนไว้ตรงกลางด้านซ้ายจากประวัติเจ้าชายสิทธะทรงเปื้อนหน่ายความสุขต่างๆ ในพระราชวังและเห็นความจริงบางอย่างเกี่ยวกับสตรี ในความสวยงามที่ไม่ยั่งยืน ภาพนี้ผู้วิจัยออกแบบเป็นลักษณะของม้ากำลังวิ่งกระโดดออกจากกรงจักรดอกบัวที่แทนบ่วงแห่งความสุขจอมปลอม ซึ่งการที่ไม่เขียนเจ้าชายสิทธัตถะเพราะอาจเป็นการเล่าเรื่องจนเกินไป

ภาพตอนนางสุซาดาถวายข้าวมธุปายาส (ช่องผนังด้านล้างซ้าย)

ตอนนางสุซาดาถวายข้าวมธุปายาส คือ ข้าวสุกหุงด้วยนมโคสดผสมน้ำผึ้ง ในเช้าวันเพ็ญวิสาขะหรือวันขึ้น 15 ค่ำเดือน 6 อันเป็นวันครบรอบพระชนษา 35 พรรษาของพระพุทธเจ้า แสดงรูปถาดข้าวทองคำใส่ก้อนข้าวมธุปายาส มีเมล็ดข้าวรายล้อม ข้าวมธุปายาสของนางสุซาดา ถือเป็น ภัตตาหารมื้อแรก ก่อนที่จะได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แสดงให้เห็นบทบาทที่สำคัญของสตรีในฐานะผู้อุปถัมภ์คำชูพระพุทธศาสนามานับตั้งแต่พุทธกาลจนถึงยุคปัจจุบัน

ภาพนี้เป็นการจัดวางองค์ประกอบแบบตรงไปตรงมา ใช้รูปทรงของต้นศรียาโพธิ์วางตรงกลางภาพ ด้านล่างมีถาดใบใหญ่วางอยู่เป็นฐานเม็ดข้าวอยู่ด้านในรอบๆ ต้นโพธิ์ มีถาดใบเล็กๆ ลอยอยู่รอบทั้งหมดมีความหมายสื่อถึงตอนหนึ่งในพุทธประวัติ ว่านางสุซาดาซึ่งเป็นผู้ถวายข้าวมธุปายาสเพื่อให้พระพุทธเจ้านำไปฉัน เกิดเป็นความปิติ ดังนั้นภาพนี้จึงเป็นสิ่งที่นักวิจัยต้องการสื่อแสดงความศรัทธาอันยิ่งใหญ่ของสตรีที่ผู้วิจัยต้องการบันทึก และเชิดชูประดับไว้ในพระอุโบสถ

ภาพตอนพระแม่ธรณีปีบมวยผมก่อนการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า (ช่องผนังตรงกลาง)

ตอนพระแม่ธรณีปีบมวยผม อยู่ตรงกลางด้านบนสุดของภาพ และมีขนาดช่องใหญ่ที่สุด แสดงรูปพระแม่ธรณีในแบบสตรีชาวล้านนา นั่งบนแผ่นดินปีบมวยผมให้สายน้ำพรุ้งพรุ้งท่วมถึงไหล่สัพพัญญูมาราวสวัตตีที่ระดับนั่งบนคอช้างคิริเมขละ และหมู่มารที่ต่างสละละศัตราวุธจมน้ำหนีตายอลหม่าน ภาพนี้แสดงให้เห็นว่า พระแม่ธรณีแสดงตนเป็นประจักษ์พยานแห่งการบำเพ็ญเพียรของพระพุทธเจ้า เมื่อพญามาราวสวัตตี เทพมารแห่งสวรรค์ชั้นปรนิมมิตวสวัตตีขึ้นฟ้าสูงสุดมากแล้วตู่ทวงเอาบัลลังก์ เพราะเกิดความกลัวและอิจฉาว่า เมื่อพระพุทธเจ้าตรัสรู้แล้ว ก็จักพ้นจากอำนาจของตน (เป็นบุคลาธิษฐานถึงผู้ที่จักตรัสรู้ว่าจะมีมารหรือกิเลสมาผจญในจิตใจ) ในขณะนั้น แม้แต่พระอินทร์และหมู่เทวดาชั้นต่ำกว่าทั้งหลายก็พากันหนีหายเพราะทำวสวัตตีเป็นเทวดาที่มีศักดิ์สูง จึงไม่มีใครกล้าเป็นพยานให้ เป็นเหตุให้พระพุทธเจ้าทรงชี้พระดรชนี (นิ้วชี้) ลงดิน เป็นที่มาของพระพุทธรูปปางมารวิชัย (พระประธานในพระอุโบสถ) แล้วเมื่อฟ้ายังช่วยไม่ได้ก็ต้องอ้ำงดิน พระแม่ธรณีจึงผุดขึ้นมาเป็นประจักษ์พยานให้ และเป็นผู้ชำระข้อกังขาทั้งหมดให้ด้วยน้ำหยาดที่พระโพธิสัตว์ได้บำเพ็ญบารมีแล้วหยาดน้ำรดดินเพื่อปรารถนาเป็นพระพุทธเจ้าด้วยการเวียนว่ายตายเกิดถึง 4 อสงไขย 1 แสนมหากัป น้ำนั้นจึงมีมากมายเหลือคณานับจนท่วมถึงเอวแล้ว

ขับไล่หมู่มารผจญให้ปราศไป ดังนั้น หากผู้ใดได้ลอดข้ามผ่านประตูพระอุโบสถเข้ามาได้ ก็ถือเป็นบุคคล
หนึ่งที่แสดงตนเป็นประจักษ์พยานแห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า

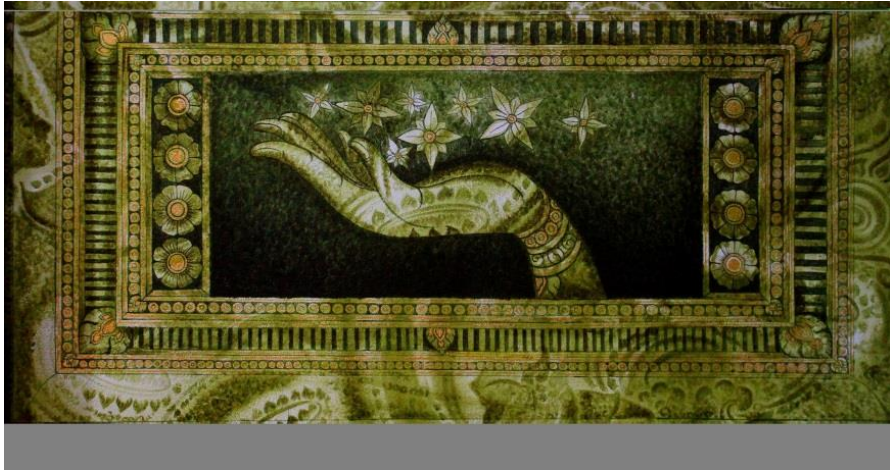
เนื่องจากเป็นตอนที่นักวิจัยต้องการให้เด่นที่สุด มีการเขียนในลักษณะเป็นภาพผู้หญิงล้านนา
นุ่งผ้าซิ่น มีทรวดทรงเอวอวบเพื่อแสดงความรู้สึกถึงผู้หญิงที่มีบุตร ในอิริยาบถกำลังบีบมวยผมอยู่บน
โขดหินมีน้ำไหลลงมาจากปลายเส้นผม ทั้งนี้ นักวิจัยเขียนภาพผู้หญิงออกมาในลักษณะชาวบ้านเพราะแทน
มารดาของตนซึ่งเป็นสามัญชนธรรมดา อีกทั้งยังต้องการสื่อความหมาย ให้ผู้ดูเห็นถึงความเรียบง่าย สมถะ
ของคนล้านนา จึงไม่แต่งองค์ทรงเครื่องใดๆ จะทำให้ความรู้สึกถึงอันที่แท้จริงแล้ว เป็นสิ่งที่ไม่ไกลตัว
สามารถเข้าถึงศิลปะรูปแบบนี้ได้ง่ายขึ้น โดยเทคนิคสีอะครีลิค-ทองคำเปลว

ภาพตอนนางวิสาขามหาอุบาสิกาถวายวัดบุพพาราม และนางอัมปาลีถวายวัดอัมพาลีวัน (ช่องผนัง
ด้านบนขวา)

ตอนนางวิสาขามหาอุบาสิกาถวายวัดบุพพาราม และนางอัมปาลีถวายสวนมะม่วงให้สร้างวัด
อัมพาลีวัน แสดงรูปถาดทองคำใส่พระอาทิตย์ (หมายถึง วัดบุพพาราม (บุพพา แปลว่า ตะวันออก)) กับ
ถาดใส่ผลมะม่วง (หมายถึง อัมพาลีวันมหาวิหาร (อัมพาลี แปลว่า สวนมะม่วง)) มีรูปพระธรรมจักรอยู่
ตรงกลางแทนพระพุทธเจ้าหรือพระพุทธศาสนา แสดงให้เห็นอีกบทบาทหนึ่งของสตรีที่มีส่วนสำคัญในการ
อุปถัมภ์ค้ำชูพระพุทธศาสนา

นักวิจัยใช้ผลมะม่วงเป็นตัวแทนสวนมะม่วง และภาพพระอาทิตย์ใส่พานที่ตั้งไว้แทนการถวายด้านหลังเป็นภาพธรรมจักรซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของพระพุทธศาสนา เปรียบเสมือนว่าการถวายที่ดินส่วนตัวที่เคยเป็นสวนมะม่วง เพื่อสร้างวัดเป็นการทำนุบำรุงพระศาสนาสืบไป

ภาพตอนพระนางมหาปชาบดีโคตรมีรับครุธรรม ๘ ประการ (ช่องผนังตรงกลางขวา)

ตอนพระนางมหาปชาบดีโคตรมีรับครุธรรม 8 ประการ กล่าวถึงพระนางมหาปชาบดีโคตรมีบวชเป็นภิกษุณี ภาพเขียนแสดงถึงการบวชที่ต้องรักษาครุธรรม 8 ข้อ ครุธรรม แปลว่า “ธรรมอันหนัก” หมายถึง ข้อปฏิบัติสำหรับภิกษุณีอันเป็นเงื่อนไขเบื้องต้นที่ทรงอนุญาตให้สตรีอุปสมบทได้ โดยต้องปฏิบัติด้วยความเคารพตลอดชีวิต มี 8 ประการโดยสรุป คือ

1. แมंबวชมานานนับร้อยปีก็ต้องกราบไหว้ภิกษุ แมंबวชในวันนั้น
2. ต้องจำพรรษาอยู่ในวัดที่มีภิกษุ
3. ต้องไปถามวันอุโบสถและรับฟังโอวาทจากภิกษุทุกกึ่งเดือน
4. ต้องปวารณาในสงฆ์สองฝ่ายหลังจำพรรษาแล้ว
5. ต้องประพฤตินานต์ในสงฆ์สองฝ่ายเมื่อต้องอาบัติหนัก
6. ต้องเป็นสิกขมานา 2 ปี ก่อนจึงขออุปสมบทในสงฆ์สองฝ่ายได้
7. ต้องไม่บริภาษตำว่าภิกษุไม่ว่ากรณีใด ๆ
8. จะว่ากล่าวตักเตือนภิกษุไม่ได้ แต่ภิกษุว่ากล่าวตักเตือนได้

ผู้วิจัยเขียนภาพมือในลักษณะถวายดอกแก้วทั้ง 8 ดอก แสดงถึงการรักษาศีลของพระนางในการบวชเป็นภิกษุณี แสดงถึงการบวชเป็นพระภิกษุณีที่ต้องรักษาศีล 8 ข้ออย่างอุกฤษฏ์ไม่ให้ขาดถึง 2 ปี จึงจะบวชเป็นพระภิกษุณีได้ แสดงให้เห็นถึงความกตัญญูต่อพระนางมหาปชาบดีโคตรมีในฐานะพระมารดาเลี้ยง พร้อมทั้งพระมหาเมตตาธิคุณและพระมหากรุณาธิคุณที่มีต่อเหล่าสตรี ซึ่งในสมัยนั้น ยังไม่ได้

รับความเท่าเทียมบุรุษในทางลัทธิศาสนา และต่อมาทรงจัดให้ภิกษุณีเป็นหนึ่งในพุทธบริษัท 4 ที่จะช่วยค้ำ
จุนพระพุทธศาสนาให้ยั่งยืนต่อไป

ภาพตอนเสด็จลงจากเทวโลกที่เมืองสังกัสสะ เพื่อโปรดพระพุทธรูปที่สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ (ช่องผนัง
ด้านล่างขวา)

ตอนเสด็จลงจากเทวโลกที่เมืองสังกัสสะ เพื่อโปรดพระพุทธรูปที่สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ แสดง
รูปธรรมจักรและรูปบันไดที่ทอดลงจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เป็นเหตุการณ์การเสด็จขึ้นไปโปรดพระสิริมหา
มายาเทพบุตร ที่ไปบังเกิดเป็นพระโพธิสัตว์อยู่บนสวรรค์ชั้นดุสิต แล้วพระองค์ก็เสด็จลงมาที่สวรรค์ชั้น
ดาวดึงส์เพื่อฟังธรรมของพระพุทธเจ้า แสดงให้เห็นถึงความกตัญญูตเวทีที่มีต่อพระพุทธรูปที่ให้
กำเนิด ทรงเทศนาพระอภิธรรมปิฎก จนกระทั่งพระสิริมายาเทพบุตรสำเร็จเป็นพระโสดาบัน

ผู้วิจัยจัดวางองค์ประกอบแบบตรงไปตรงมา มีภาพธรรมจักรอยู่กึ่งกลางด้านบนภาพ เป็น
ตัวแทนพระพุทธศาสนาและองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า โดยมีภาพบันไดนำค้ำกลางแนวตั้งตรงลงมา
ด้านล่างแทนการเสด็จลงมาหลังจากการโปรดพระพุทธรูป มีภาพองค์เทพ เทวดา ดอกไม้ต่างๆ ลอย
อยู่ รวมถึงพญามารที่ลอยทับอยู่บนภาพอีกชั้น

ภาพผนังด้านหน้าพระประธานเสร็จสมบูรณ์ (ถ่ายด้านตรง)

ภาพแสดงบรรยากาศจิตรกรรมฝาผนังภาคกลางคืน

ภาพจิตรกรรมฝาผนังภาคกลางคืนเสร็จสมบูรณ์

ภาพพระบรมสาทิสลักษณ์ร่วมถวายอาลัยแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชลงในภาพจิตรกรรมฝาผนัง โดยมีแนวคิดดังต่อไปนี้

1) การสร้างงานวิจัยในครั้งนี้เป็นการบันทึกเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้น ณ ปัจจุบัน คือ ปี พ.ศ. 2557-2560 มีแนวคิดความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรม ความรู้สึกของผู้คนในชุมชน ดังนั้นการเสด็จสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช จึงเป็นการบันทึกประวัติศาสตร์ที่สำคัญที่สุดที่นักวิจัยจะบันทึกไว้ในพระอุโบสถด้วยเหตุผลหลายประการ คือ ความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่านที่มีต่อปวงชนชาวไทยทุกหมู่เหล่า โดยเฉพาะผู้วิจัยที่ได้รับทุนการศึกษาจากพระองค์ท่าน อีกทั้งยังได้ทำงานศิลปะตามแนวพระราชดำริ จนได้รับรางวัลประกวดต่างๆ หลายเวที ทั้งระดับจังหวัดและระดับประเทศ

2) การถวายความอาลัย

3) การบันทึกประวัติศาสตร์แห่งความสูญเสียที่ยิ่งใหญ่ของปวงชนชาวไทยเพราะสถานที่แห่งนี้จะเป็นที่ศึกษาเรื่องราวต่างๆ ในอนาคตว่าคนไทยได้บันทึกไว้เพื่อพระองค์ท่าน

4) เพื่อเป็นการแสดงถึงความจงรักภักดีของบรรดาศิลปินต่างๆ ที่มาร่วมวาดภาพพระบรมสาทิสลักษณ์และผู้คนในชุมชน

5) เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระองค์ท่าน

6) เพื่อสร้างกิจกรรมการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่และนอกพื้นที่

ด้วยเหตุผลต่างๆ ที่กล่าวมาในข้างต้นล้วนเป็นสิ่งสำคัญ ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการบันทึกภาพพระบรมสาทิสลักษณ์ของพระองค์ท่านไว้ในพระอุโบสถโดยการเชิญชวนบุคคล ศิลปิน นักศึกษา อาจารย์ทางด้านศิลปะมาร่วมวาดภาพเหมือนพระองค์ท่านคนละหนึ่งภาพ บนผนังจริง โดยผู้วิจัยได้จัดวางเป็นโปสเตอร์ภาพเคารพ ซึ่งเกิดขึ้นจริงเป็นบรรยากาศในชุมชน ที่มีการประดับภาพการถวายความอาลัยอยู่ทั่วทุกที่ ซึ่งผู้วิจัยจัดกิจกรรมนี้ขึ้นเป็นเวลา 2 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน-30 มิถุนายน 2560 มีผู้ร่วมเขียนภาพจำนวน 46 ภาพ ทั้งแบบเหมือนจริงและสร้างสรรค์เป็นเอกลักษณ์ของศิลปิน

การจัดกิจกรรมครั้งนี้ประเมินได้ว่าประสบผลสำเร็จเป็นอย่างมาก มีศิลปินทั้งไทยและต่างชาติ (จีน) เดินทางมาร่วมเขียน ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามมินทราธิราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ ๙ ถือว่าเป็นการร่วมมือร่วมใจกันเป็นอย่างดี

ภาพพระบรมสาทิสลักษณ์ที่ศิลปินวาดเพื่อร่วมถวายอาลัยแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙

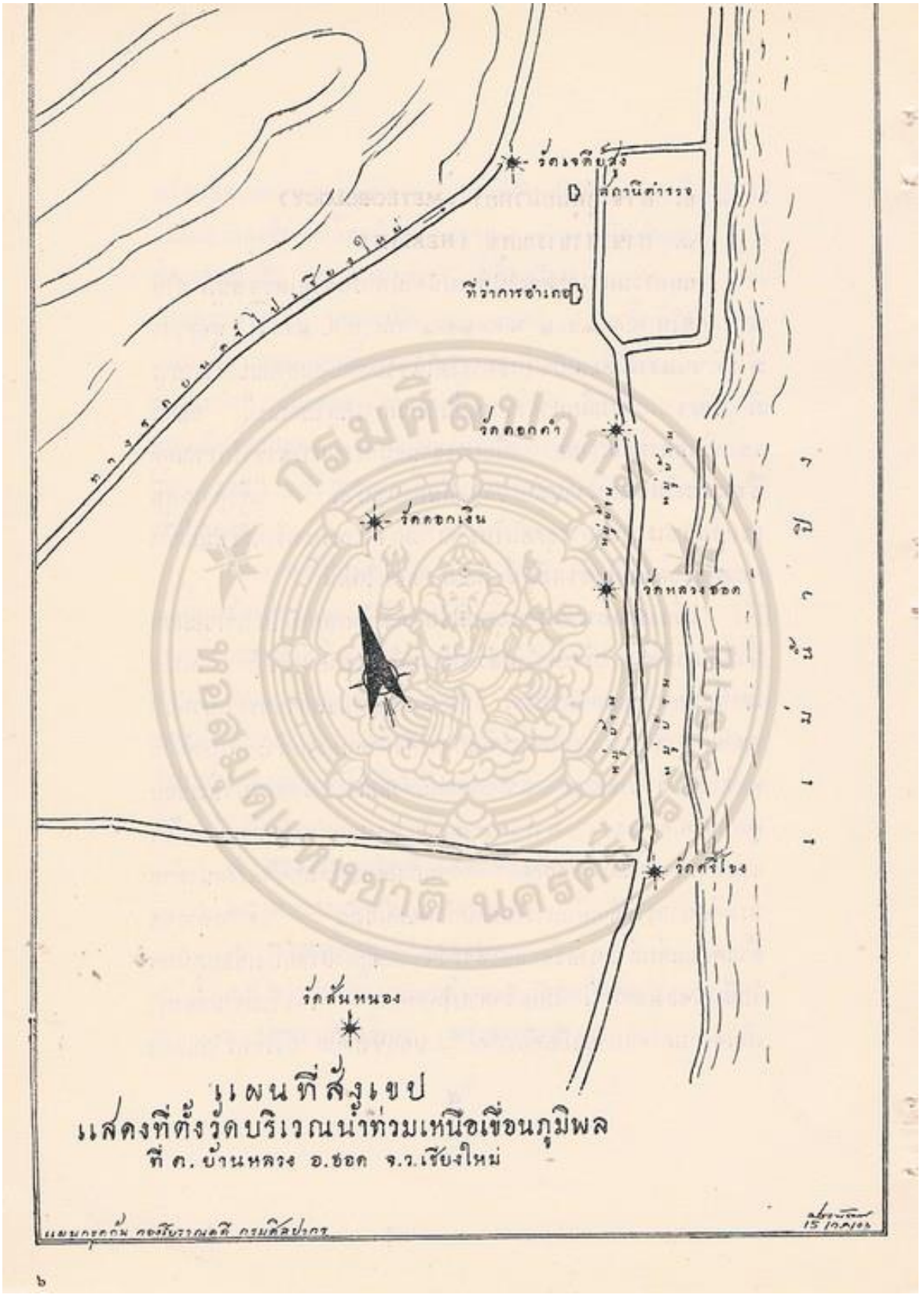
สถานที่ท่องเที่ยวเมืองฮอดเก่า

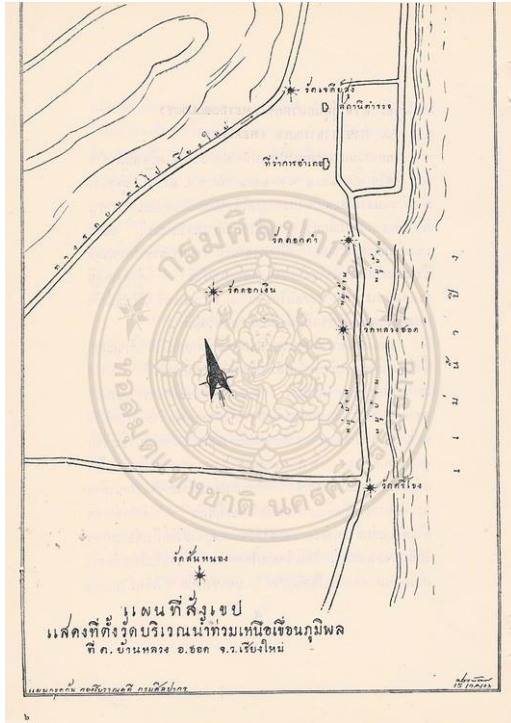

การสำรวจเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวทางศาสนาและวัฒนธรรมเมืองฮอดเก่า วัดพระเจ้าให้ วัดพระพุทบาทแก้วขาว ซึ่งเป็นวัดเก่าแกในอำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่

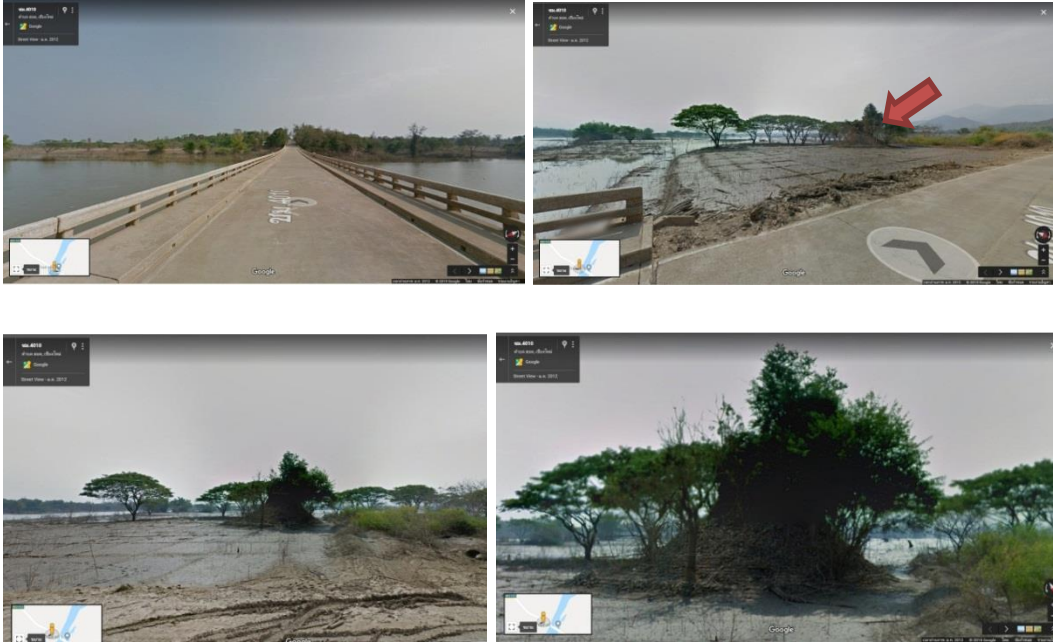
ศาลหลักพิสดารนคร เมืองฮอดในอดีต ในอดีตของเจ้าแม่จามเทวี

- หมายเลข 1 วัดเจดีย์สูง (สำรวจแล้ว)
- หมายเลข 2 วัดดอกคำ (ยังไม่ได้สำรวจ)
- หมายเลข 3 วัดหลวงฮอด (ยังไม่ได้สำรวจ)
- หมายเลข 4 วัดดอกเงิน (ยังไม่ได้สำรวจ) เจดีย์ที่บรรจุพระบรมธาตุ
- หมายเลข 5 วัดศรีโฆง (สำรวจแล้ว)
- หมายเลข 6 วัดสันหนอง (สำรวจแล้ว)

วัดศรีโฆง

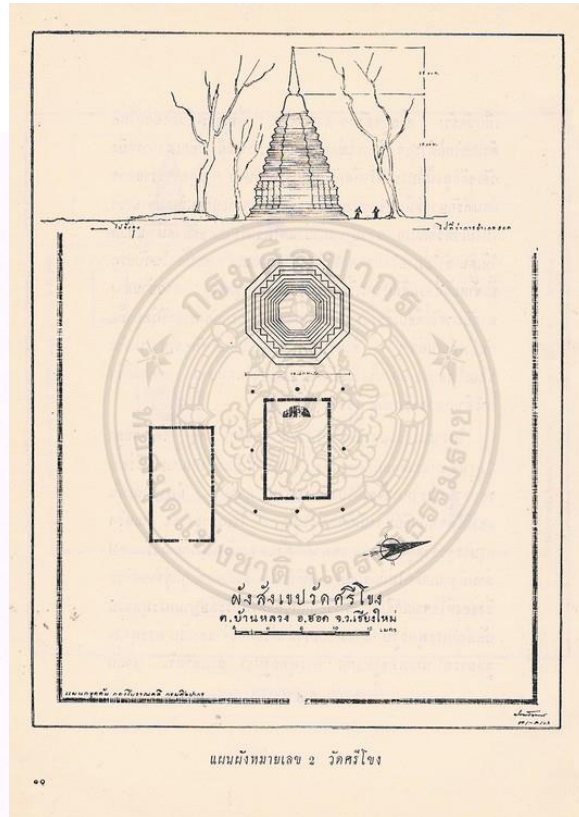

ลงสะพานจากบ้านดงดำ ปลายสะพาน ช้ายมือ เป็นที่ตั้งของวัดศรีโฆง

รูปที่ ๕ เจดีย์วัดศรีโฆง อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่
Chedi Wat Sri Khong, Amphoe Hord, Chiangmai.

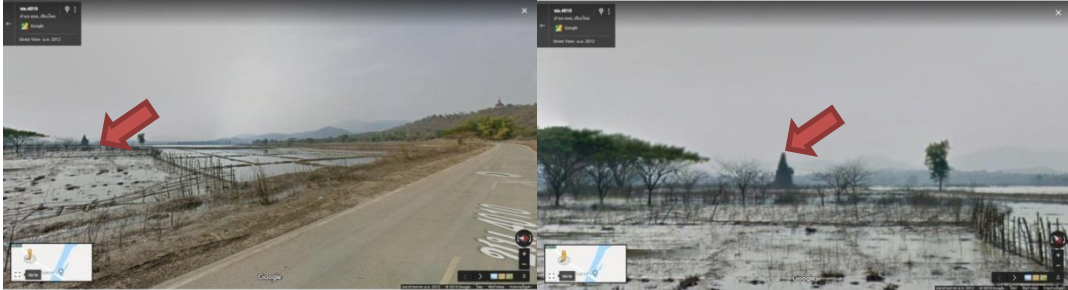
๘๓

แผนผังหมายเลข ๒ วัดศรีโฆง

๘๔

วัดสันหนอง

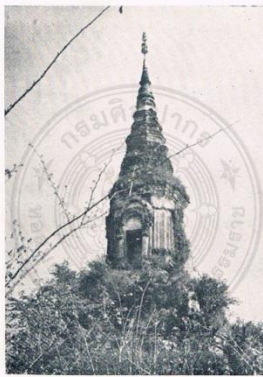
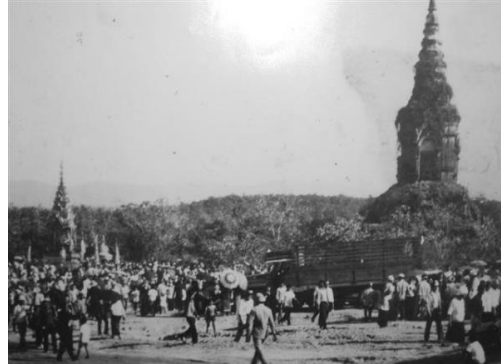

ห่างไปประมาณ 400 เมตร ซ้ายมือ กลางทุ่ง เป็นที่ตั้งของวัดสันหนอง

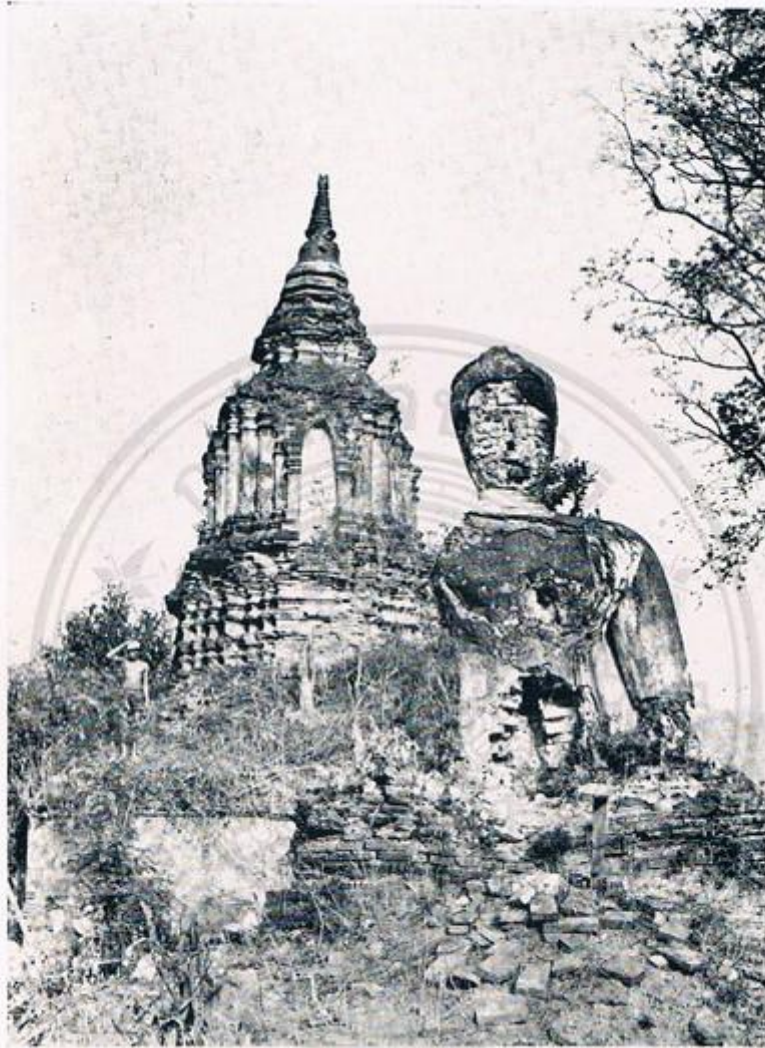
(ไม่มีภาพถ่าย)

วัดเจติยสูง

รูปที่ ๔ เจดีย์วัดเจติยสูง อําเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่
Chedi of Wat Chedi Song, Amphoe Hord, Chiangmai.

รูปที่ ๗

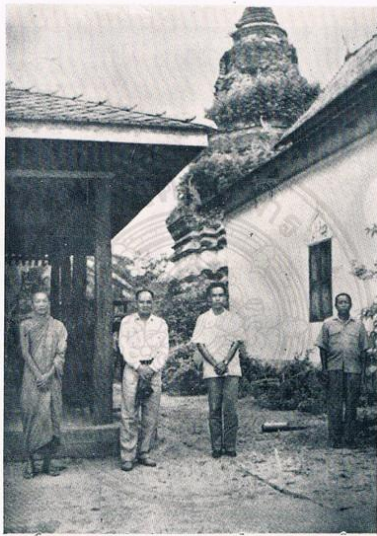
เจดีย์และพระพุทธรูป ณ วัดคอกคำ อำเภอยอด จังหวัดเชียงใหม่
*Chedi and a ruined Buddha image in Wat Dork-kham,
Amphoe Hord, Chiangmai.*

วัดหลวงฮอด

๑๒

รูปที่ ๑ วัดหลวงฮอด อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ *Wat Luang Hord, Amphoe Hord, Chiangmai.*

รูปที่ ๓ อธิบดีกรมศิลปากร ไปตรวจโบราณวัตถุสถาน
ณ วัดหลวงฮอด เมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๐๓
*The Director-General of the Fine Arts Department visited
Wat Luang Hord on the 17th of June 1960.*

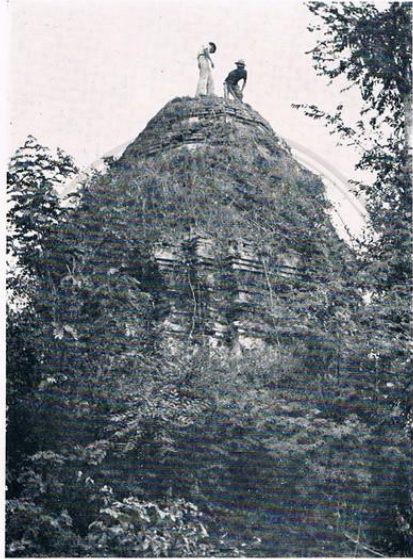
๘๑

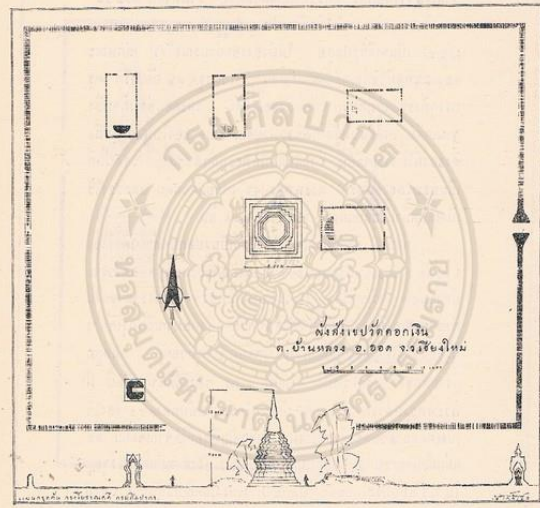
รูปที่ ๒ เจดีย์วัดหลวงฮอด
Chedi of Wat Luang Hord.

๘๐

(ไม่มีแผนผัง)
วัดดอกเงิน เจดีย์ที่บรรจุพระบรม

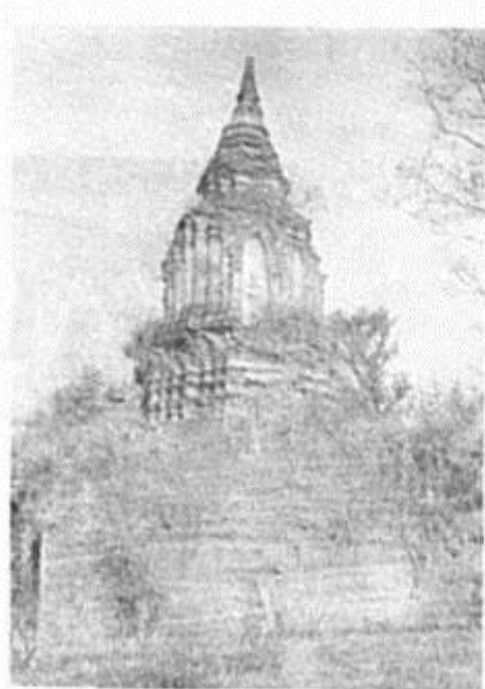
รูปที่ ๖ เจดีย์วัดดอกเงิน อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่
Chedi of Wat Dork-ngoen, Amphoe Hord, Chiangmai.

แผนผังหมายเลข ๖ วัดดอกเงิน

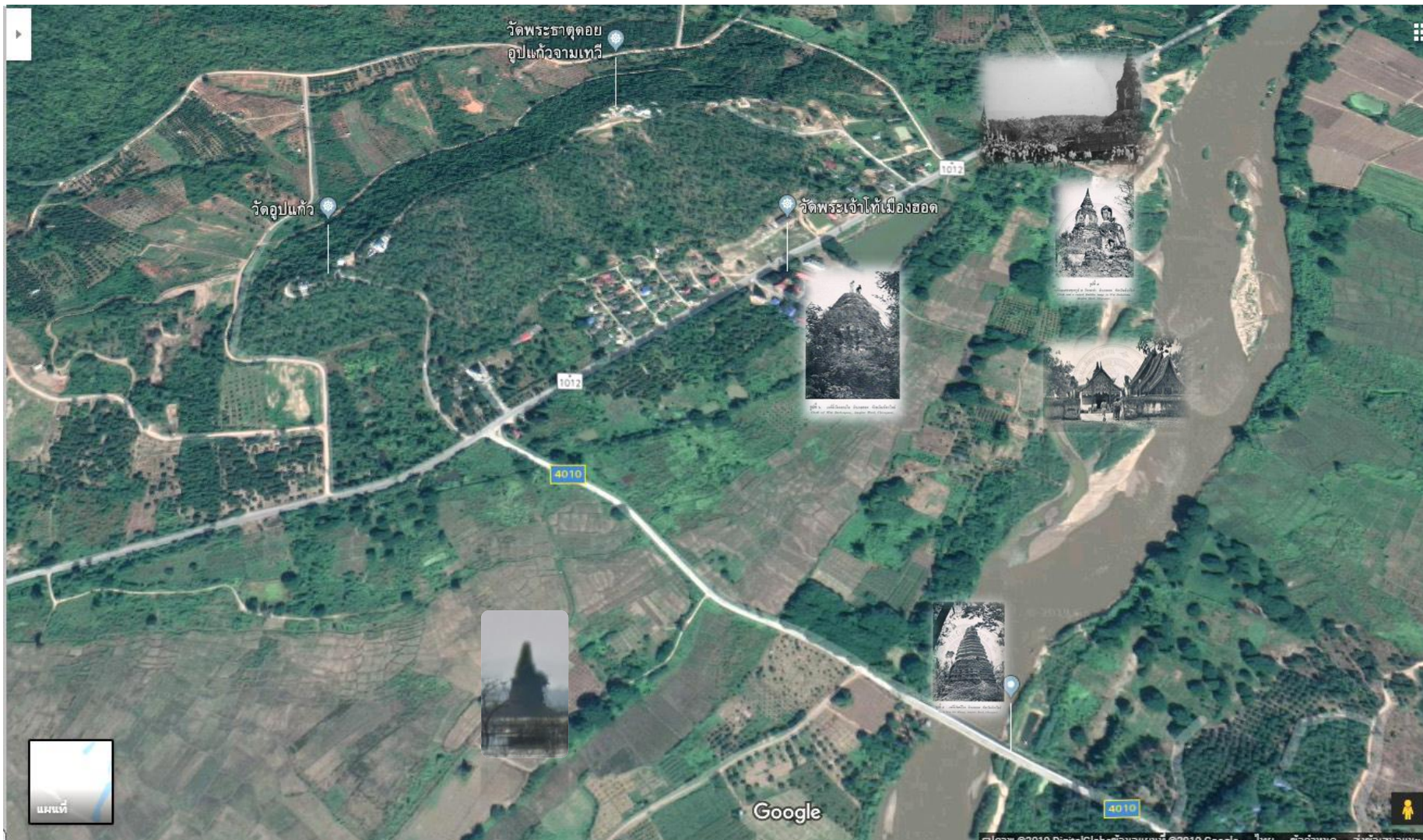

ซุ้มประตูวัดดอกเงิน อำเภอฮอด
GATEWAY OF WAT DOK-NONG,
AMPHUR HOD.

พระเจดีย์บนยอดภูเขา
A STUPA ON TOP OF THE HILL.

ด้านซ้าย ซุ้มประตูวัดดอกเงิน อำเภอฮอด ด้านขวา พระเจดีย์บนยอดภูเขา

วัดพระชาตุดอย
อุปแก้วจามเทวี

วัดอุปแก้ว

วัดพระเจ้าให้เมืองฮอด

1012

4010

1012

4010

แผนที่

Google

ศิลปะอำเภอฮอด

๐๕

รูปที่ ๑๒

พระพุทธรูปสมัยเชียงแสนชั้นหลัง ทำตามแบบอย่างพระพุทธรูปสุโขทัย

ตามทฤษฎีใหม่เรียกพระพุทธรูปเชียงใหม่แบบผสม

องค์กลางเป็นพระทรงเครื่องปางทรมานพระยามหาชมพู หรือพระเมตไตรย์ อนาคตพุทธเจ้า

ขอให้สังเกตว่า องค์กลางและองค์ขวามือไม่ได้ตัดทอนสำหรับเททองออก

Buddha images of late Chiangsaen style.

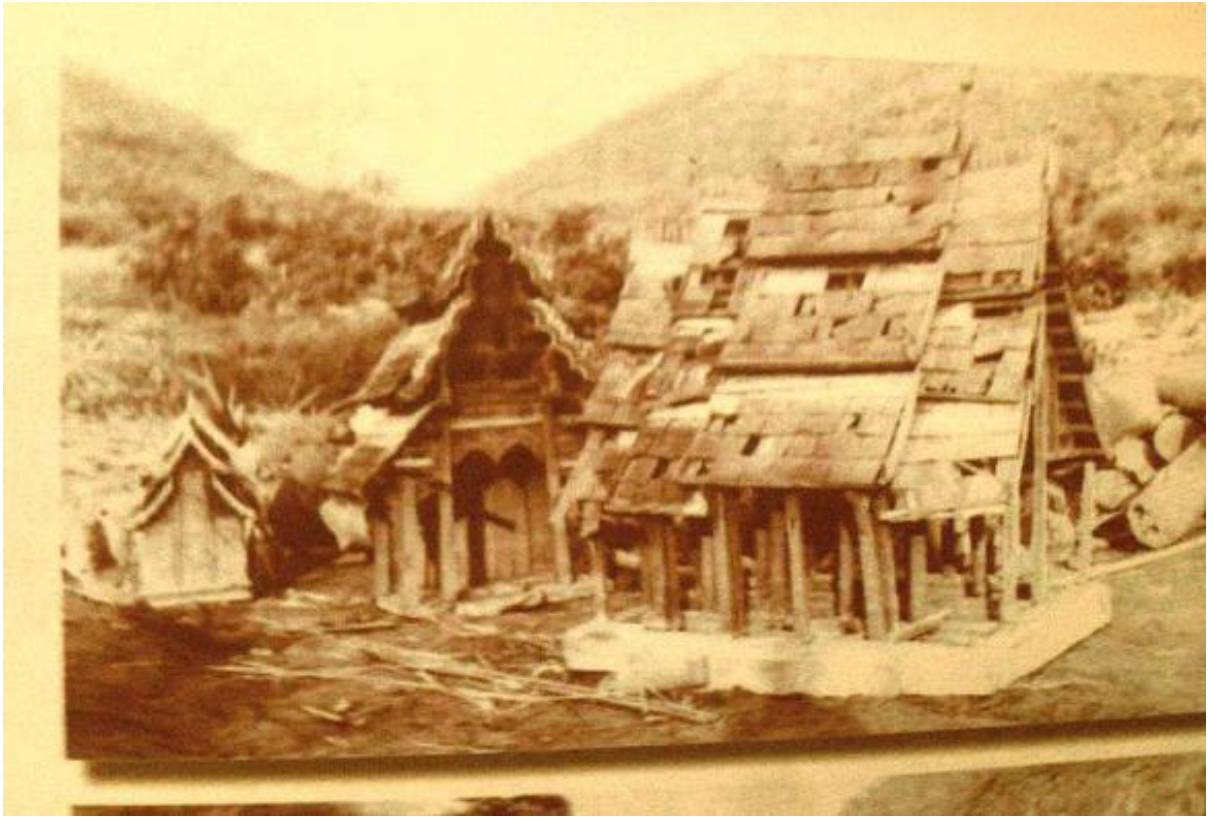
รูปเทวดาปูนปั้นประดับผนังเจดีย์
A FIGURE OF DEITY IN STUCCO
DECORATING A WALL PANEL OF THE STUPA.

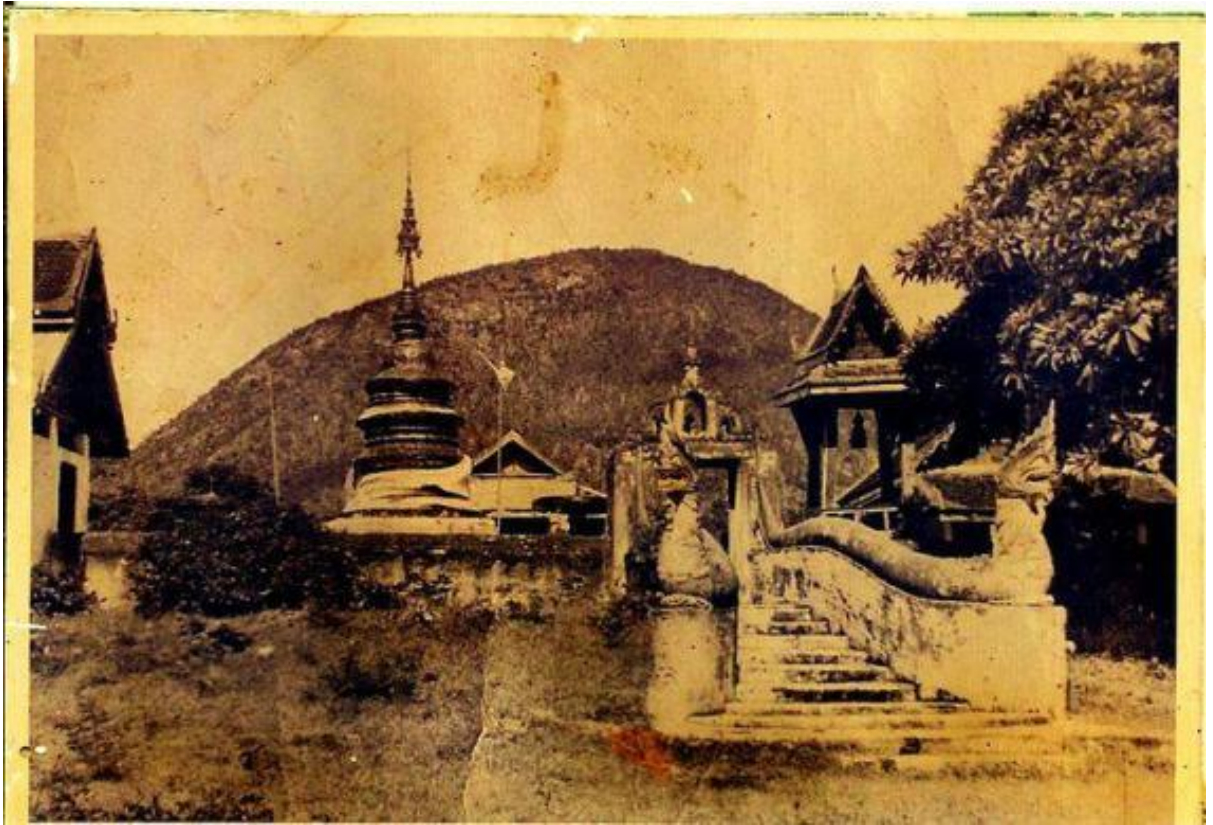

ลายปูนปั้นประดับผนังปูประติมากรรมพระพุทธรูป
BRICK WALL PANEL OF A CELL FOR
HOUSING BUDDHA IMAGE DECORATED
WITH ORNAMENTS IN STUCCO.

ด้านซ้าย รูปเทวดาปูนปั้นประดับผนังเจดีย์ ด้านขวา ลายปูนปั้นประดับผนังปูประดิษฐานพระพุทธรูป

วิถีชีวิตและวัฒนธรรม

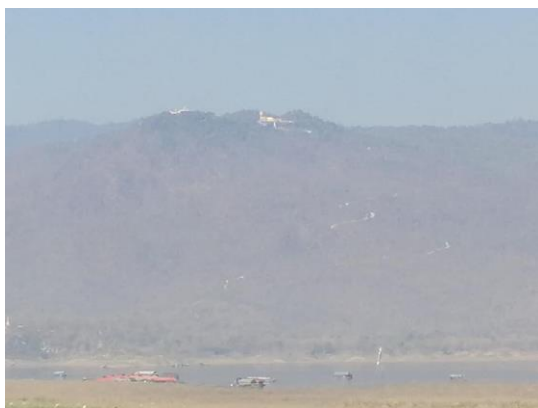

การสำรวจเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น แม่น้ำปิง ทะเลสาบดอยเต่า วัดพระธาตุ
ดอยเกิ้ง ออบหลวง ฯลฯ

ทะเลสาบดอยเต่า หรือคนดอยเต่าท้องถิ่น เรียกว่าท่าศูนย์ (ท่าสูน) คือพื้นที่ชุมชนคนดอยเต่าริมน้ำปิงในอดีตที่ถูกน้ำท่วมเมื่อคราวที่มีการสร้างเขื่อนภูมิพล จังหวัดตาก หรือคนดอยเต่าเรียกเขื่อนยันฮี หรือเขื่อนน้ำดำ ตามคำคำวขอ ของ ป้อแก้ว ต้าไหล

ผาวิงษ์ สถานที่ที่ในอดีตกาล ชายหนุ่มหญิงสาวที่มีความรักที่ต่างชนชั้น.. มาสละชีพเพื่อที่จะอยู่ด้วยกัน
แบบนิจนิรันดร์ ณ หน้าผาริมน้ำปิงนี้ ผาวิงษ์ (วิงษ์=คู่รัก) ตั้งอยู่ที่บ้านดงดำ อำเภอสอด

ผาสิ่งเหล็ก บ้านดงดำ อำเภอสอด

อุทยานแห่งชาติออบหลวง อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่